

L'ESCALA

XXIV de la APLEC SARDANA

4.3
1EmA
ala)
APL

Diumenge, 6 de juny de 1999

Dedicat a Carles Pous Puig

VIA
mills

CLUB NÀUTIC L'ESCALA

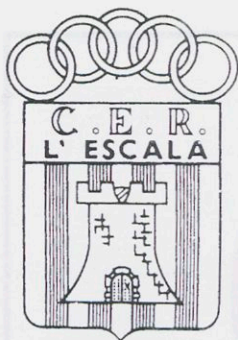
17130 L'ESCALA (Port) - Girona
Telèfon: 972 77 00 16 - Fax 972 77 01 58
Apart. correus, 130

ESCALACENTER SL
serveis Immobiliaris

Passeig del Mar, 4
17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 77 02 89 - 972 77 06 66
Fax 972 77 32 97

Salutació

Amics sardanistes,

Ja hi tornem a ser. I ja és el 24è. En falta un per a les noces de plata. És el 24è Aplec de la Sardana de l'Escala.

Després d'haver-vos adreçat tantes salutacions durant tots els Aplecs anteriors, ja no ens queda gaire res de nou a dir.

Les frases més tòpiques ja s'han fet servir en altres ocasions:

"Benvinguts a una nova edició de l'Aplec de la Sardana de l'Escala..., convidem tot el poble de l'Escala i els amics sardanistes en general a gaudir d'una Diada sardanista..."

De totes maneres sempre restarà dins del nostre cor el goig de veure arribar una nova diada de retrobament amb totes les persones, convidats o forasters, que de veritat estimen la nostra dansa.

L'Aplec d'aquest any hem volgut dedicar-lo a en Carles Pous, un home que, sens dubte, la té molt arrelada l'estimació per la sardana. Gosaríem dir que en sent una veritable devoció, que la viu, i és per això que li ha dedicat una bona part de la seva vida, ja sigui com a ballador o com a monitor de les noves generacions de sardanistes. Ningú no pot negar que és ben mereixedor del nostre sincer homenatge.

Només ens resta esperar que enguany la bona climatologia vulgui sumar-se a la festa i puguem gaudir d'una diada sardanista completa en tots els aspectes, cosa que els últims tres anys no hem tingut la sort que ens escaigués.

Us hi esperem a tots.

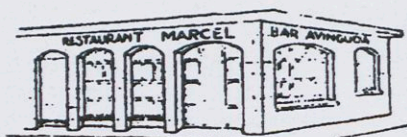
L'ANTIQUARI

PIZZERIA PIZZERIA PIZZERIA

**JULI
PERRUQUER
L'ESCALA**

La Torre, 41, 1r
Tel. 972 77 01 18

**Restaurant MARCEL
Bar AVINGUDA**

Avda. Girona, 60 - Tel. 972 77 07 23
17130 L'ESCALA (Girona)

OPTICA L'ESCALA

*Ulleres Graduades i de sol - Audíffons
Lents de Contacte - Accessoris òptics*

C/ Maranges, 13 - Tel. 972 77 09 86
L'ESCALA

VILABRU

C/ del Port, s/n (galleries)
Tel. 972 77 04 40
L'ESCALA (Costa Brava)

VICTÒRIA PIQUÉ

Pubilla de la Sardana 1998

TABACS

FRANCA PELLICER

C/ del Port, 47
Tel. 972 77 16 23
17130 L'ESCALA

BUGADERIA - AUTOSERVEI

DOLMON

Carrer Codolar, 20
Tel. 972 77 00 15
L'ESCALA

cuina
d'especialitats
marineres

Ronda del Padró
Tel. 972 77 02 87
L'ESCALA

RESTAURANT - MARISQUERIA

Els Pescadors

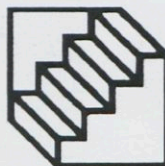
Especialitats marineres
Casaments - comunions - àpats
Davant del mar - Obert tot l'any

Tel. 972 77 07 28
Port d'en Perris, 5

*Instal·lació i manteniment
d'aigua, gas, electricitat
i calefacció*

C/ La Torre, 77
Tel. 972 77 06 49 - Fax 972 77 34 52
17130 L'ESCALA (Girona)

Estudi i Servei, s. c.

ASSESSORIA EMPRESARIAL

C/ Joan Massanet, 40
Telèfon: 972 77 21 77 - 17130 L'ESCALA

INVITACIÓ A L'APLEC

Amics i amigues sardanistes:

Arribem a l'edició XXIV del nostre tradicional Aplec. L'any que ve la celebració de les noces d'argent coincidirà amb la data emblemàtica de l'any 2000. La meua salutació és l'última de l'actual legislatura, en la qual he viscut amb molt d'interès totes les iniciatives del món sardanístic, que des de fa molts anys han estat una de les activitats de més renom de l'Escala.

Aquesta diada és el lloc i el moment idoni per aplegar-se tots els sardanistes dels pobles de les rodalies i els escalencs en una jornada de germanor, en què la nostra dansa nacional agafa el principal protagonisme. S'ha d'agrair a la junta del CER la voluntat que posa en l'organització de l'Aplec i de totes les altres activitats sardanistes i a l'Agrupació Avi Xaxu la seva dedicació a l'ensenyament i a la propagació de la sardana en els més joves en un moment, sembla, de reflux de les entitats sardanistes de la vila.

Enguany l'aplec, es dedica a l'amic Carles Pous, que amb una dedicació incansable ha treballat durant més de 35 anys en pro de la sardana des de l'eficàcia i la discreció més absoluta. Des de l'Associació Sardanista Avi Xaxu, el CER, el Patronat de la Festa del Carme, la Comissió de les Noces d'Or i Argent i des d'altres instàncies ha fet una feina incansable, a la qual s'ha dedicat amb fervorosa constància.

Els 30 anys dels cursets per aprendre a ballar sardanes destinats a grans i petits i la seva incansable recerca de partitures i de sardanes inèdites per fer un arxiu sardanístic de gran volada són una altra mostra de la dedicació de tota una vida. En Carles de l'Escala coneix totes les alegries i angoxes que comporta mantenir el pavelló sardanístic escalenc a la màxima alçada possible.

En nom dels companys i companyes de Consistori i propi em plau felicitar l'amic Carles Pous, agrair el treball i dedicació dels organitzadors i convidar-vos a tots a la XXIV Diada sardanista desitjant que en gaudiu plenament i en serveu un agradable record.

Per molts anys.

L'alcalde

JOSEP MARIA GUINART I SOLÀ

MAGATZEMS

TITUS S.A.

Ctra. Viladamat a Palafrugell, Km. 7
Tels. 972 77 04 04 - 77 05 84 - Fax 972 77 05 08
Apartat de correus, 252 - 17130 L'ESCALA (Girona)

Mobles
SANCHO

Av. Closa d'en Llop, 1
(davant betzina)
Tel. 972 77 04 85
L'ESCALA

VICENS

CINC GENERACIONS
AL SERVEI DEL
CLIENT

Assessoria Empresarial, Fiscal i Comptable

**Agència d'Assegurances de:
Núm. Registre: 1170688**

C/ Santa Màxima, 8 - Apartat de Correus, 33 - Tel. 972 77 04 24 - Fax 972 77 41 48
E-mail: vicens@vicensipons.com - 17130 L'ESCALA (Girona)

SARDANES A PLATJA

PRELUDI

*Si sentiu les sardanes a Platja
quan la tarda s'afua en desmai,
quan la cobla ruixima amb la ratxa
d'espiguets de tenora l'espai.*

*Quan les cases voltant la ribera
miren totes com balla la gent,
i els llaguts vora mar en renglera
es perfilen damunt el ponent.*

*I una estrella, sentint la musica,
surt i mira a la vila què fan;
i els que ballen, tocats una mica
de follia de ritme i de cant,*

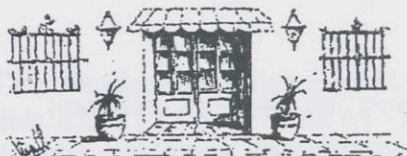
*com orats, van seguint els compassos
que el petit tamborí va batent,
i enllaçades les mans, amb els braços
entramen en l'aire l'anella vivent.*

*I fent veure que es miren l'estrella,
Tots aixequen els ulls somniant:
"la sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan".*

La Palmera

Especialitats:
*Pizzas amb forn de llenya
carn i peix a la brasa*

C/ La Torre, 64
Telèfon: 972 77 03 03
L'ESCALA

SASTRERIA

Vilabruï

C/ Port, 30
Tel. 972 77 02 21

DES DE 1892

17130 L'ESCALA

BOTIGA

LACOSTE

C/ Port, 23
Tel. 972 77 49 46

Pizzeria L'Escala

Plaça de Correus, s/n - Tel. 972 77 26 02 - L'ESCALA

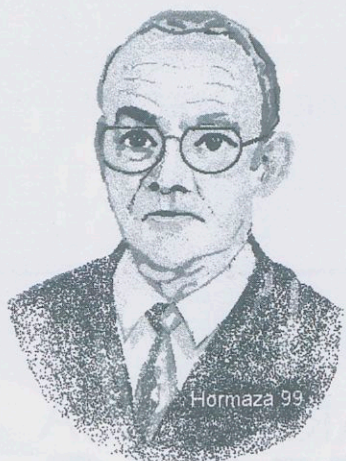

SOTAVENT

PIZZERIA - GRILL - RESTAURANT

Camí Ample, 13 baixos
Telèfon: 972 77 30 53
17130 L'ESCALA (Girona)

CARLES POUS I PUIG

CIUTADÀ I SARDANISTA EXEMPLAR

Un país, una comarca, una població poden gaudir d'una bona situació, d'unes condicions naturals immillorables, de tenir persones capdavanteres en les ciències i les arts, àdhuc en el camp de la política i l'administració, però perquè aquets valors juguin un bon paper en la vida cultural i social de la comunitat cal que hi hagi qui s'ocupi de donar-los l'aplicació convenient, sigui creant societats, establint programes i organitzant actes i encara dedicant-hi el temps i l'esforç necessari. Podríem fer el símil del cotxe equipat amb els darrers avenços de la mecànica i el màxim confort, que sense les rodes, segurament la part que atreu menys atenció, seria com un moble pràcticament inútil.

La vila de l'Escala té un assentament de privilegi a la Costa Brava, un complex paisagístic de gran atractiu. La pesca, principal activitat d'antany li ha donat el prestigi de la manufactura de l'anxova. De la seva gent, franca i acollidora, n'han sobresortit figures insignes i no li ha faltat mai un voluntariat expert disposat a dispensar temps del seu per tal d'empènyer la població pel camí del progrés, amb el convenciment del deure que hi tenen pel sol fet de ser-ne part. Igual que les rodes que fan avançar el vehicle aquests peons no pretenen notorietat ni aspiren a cap premi. Si es consideren recompensats només per contribuir, no vol pas dir que no els hàgim d'estar obligats a reconèixer-los públicament la labor que tan desinteressadament i abnegada duen a terme, i més encara els qui no hi tenim la necessària vocació.

Un bon patriota, tothora prest al servei de la localitat i dels conciutadans, és Carles Pous i Puig, que malgrat no ser natural de l'Escala s'hi sent identificat al cent per cent. Si se li dedica la present edi-

*Els germans Carles i Paquita
quan tenien 2 anys*

SERRALLERIA SUES, S.L.

*Reixes, portes basculants
de ballesta i enrotllables*

Avda. Girona, 54
Telèfon: 972 77 04 67

El Passeig

BAR - CAFETERIA

Passeig Marítim, 19
Telèfon 972 77 48 94
L'ESCALA

GARATGE SALA

*Reparació i venda
gasolina i diesel*

Avda. Girona, 31
Tel i Fax 972 77 09 43
17130 L'ESCALA

CARNISSERIA CASAS

Plaça Víctor Català, 6
Tel 972 77 00 93
L'ESCALA

perruqueria

Maria

C/ Mig, 7
Telèfon: 972 77 00 67
17130 L'ESCALA

foto-video REYNÉS

Plaça Escoles, 3
Tel. 972 77 14 66 - L'ESCALA
Avda. Montgó, 7 i 9
Tel. 972 77 41 65 - RIELLS

A la plaça de l'Ajuntament, entre la seva esposa Roser i la cosina Ma. Rosa.

ció de l'Aplec de la Sardana de l'Escala, és justament perquè, a més d'altres mèrits, ha esdevingut l'ànima del sardanisme escalenc i és mereixedor amb tota justícia de la distinció que se li ofereix. Oferiment que intentarem presentar, no tan bé com desitjaríem, en les ratlles següents.

Carles Pous és veí de l'Escala des que s'hi establí l'any 1964. Havia nascut el 17 de juliol de 1934 al llogarret contigu de Sobrestany, però del terme municipal de Torroella i més a prop, encara, del de Belcaire, de la parròquia del qual depèn i on anà a estudi junt amb la seva germana bessona Paquita. Quan tenien 18 anys, la família es traslladà al mas Palol de Torroella de Fluvià. Fou aleshores que en Carles s'engrescà per la sardana. De la pròpia germana Paquita, aprengué les

primeres nocions sobre la dansa, que practicà a la primeria acudint a les ballades de festa major dels pobles de la rodalia, i en la qual, de llavors ençà, ha perseverat sempre més.

L'adscripció a l'Escala li degué venir; podem dir que amb tota seguretat, d'haver-li tocat de fer-hi el servei militar, cosa que li facilità de participar en les festes de la vila i, no cal dir-ho, en totes les manifestacions sardanistes, a les quals, un cop llicenciat, continuà assistint amb l'assiduitat que devia comportar especialment el fet d'haver-hi conegut Roser Sabadí, amb qui després d'uns anys de festeig es casaria el 1960. La plena vinculació fou quatre anys més tard en fixar-hi la residència definitiva.

A partir d'ací, ja el trobem compromès a fons en el moviment associatiu, cultural i recreatiu escalenc. Entre altres activitats, formant part del Patronat del Carne, que organitza cada any l'Homenatge a la Vellesa, i, des de 1983, actuant com a membre de la comissió encarregada de la festa, també anyal, dedicada a les parelles que celebren les Noces d'Or i d'Argent. Però és en el camp de la sardana on la trajectòria d'en Carles es fa més rellevant.

De bon principi que féu amistat i tingué bona relació amb els sardanistes escalencs, Carles no ha deixat de col·laborar-hi en tot moment fins a esdevenir un dels més fermes puntals del sardanisme local. Membre de la Secció Sardanista del CER,

Restaurant - Pizzeria

VOLANTÍ

GELATERIA - CAFETERIA - CREPERIA

*Terrassa sobre el mar
Menús especials per a grups
i reunions*

Ronda de l'Olla - Tel. i fax 972 77 07 28
17130 L'ESCALA (Alt Empordà) Girona

REGINA

FERIENHÄUSER - CASAS DE VACACIONES

**Alquileres administración venta
Location administration vente**

17130 L'ESCALA (Girona) - C/ Armallada, 11
Apartado de Correos, 99 - Postfach, 99
Tel. 972 77 05 80 - Telefax 972 77 30 76

*Novetats - teixits
articles per a la llar*

Casa Puig Giralt

Pintor Massanet, 6-8
Enric Serra, 4
Telèfon: 972 77 45 92
17130 L'ESCALA

RENAULT

GARATGE FUMADÓ

Closa d'en Llop, s/n
Tel. 972 77 23 01 - Fax 972 77 42 27
17130 L'ESCALA (Girona)

**Reparacions
Copes i Trofeus esportius**

Carrer Pintor Joan Massanet, 26
Telèfon: 972 77 05 48
17130 L'ESCALA

**AUTO ESCOLA
MARINA**

Estem al vostre servei:
Martí Moreno - Emili Serra

Avda. Ave Maria, s/n
Telèfon: 972 77 06 78
17130 L'ESCALA

Una jove promoció de sardanistes al Piló. Amb Carles Pous, els monitors Jordi Casamort, dalt a la dreta, i la cosina Ma. Rosa Pous a l'extrem esquerre.

participà activament en l'organització i desenvolupament dels aplecs anuals (que s'escauen cada final de maig o començament de juny), com també en la restauració de l'Aplec de Cinc-claus (al principi de primavera) i del de Sant Martí d'Empúries (al novembre, en la diada del Sant o del diumenge més pròxim), de la programació de les ballades setmanals als mesos d'estiu, etc.

Diferències sorgides amb la junta del CER, fa uns anys, feren que Carles i uns quants companys, en tant que dirigents de la secció sardanista, se n'escindissin i fundessin l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu", la qual cosa no ha comportat cap ruptura amb l'Entitat, ja que en continuen socis amb l'afecció de sempre. El CER manté el compromís d'organitzar l'Aplec de la població i els dels veïnats de Cinc-claus i d'Empúries i les vetllades estiuenques, amb el suport incondicional, si convé, de l'Agrupació "Avi Xaxu", que, al seu torn, s'ha imposat de dur a terme els cursos d'ensenyament de ballar sardanes cada temporada d'hivern, organitzar la "Trobada de Sardanistes Infants" de la localitat i la consegüent participació de les colles locals en les de les poblacions de la província, sempre amb Carles Pous com a capdavanter i la cooperació constant dels companys monitors. Igualment, Carles és el responsable de la custòdia i ampliació de l'arxiu de partitures de sardanes

HOSTAL ☆☆ BAR•RESTAURANT

BAR RESTAURANT
LA VINYA

SERVEI DE TAXI

HABITACIONS BANY COMPLET INDIVIDUAL
AIRE CONDICIONAT - T.V. VIA SATÈL·LIT

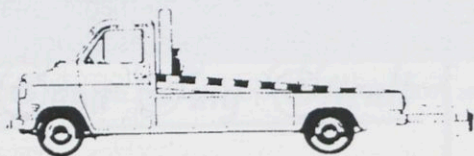
Obert tot l'any

Av. Girona, 10

Tels. 972 77 03 46 - 972 77 12 37

L'ESCALA (Girona)

GRUES L'ESCALA S.L.

SERVEI PERMANENT 24 H

Xavier Pérez
Assistència en carretera

Carrer Ter Vell, 36 (Urb. Camp del Pilans) Tel. 972 77 18 15

Tel. 972 77 23 51 - 17130 **L'ESCALA** (Girona)

Camp dels Pilans
Camí de les Corts
Tel. 972 77 47 27
Fax 972 77 47 25
17130 L'ESCALA

creat per l'Agrupació, que en l'actualitat consta d'un fons d'unes 4.000 sardanes, d'entre les quals una trentena porten el nom de l'Escala en el títol. La darrera incorporació ha estat *L'Hereu de l'Escala*, composta l'any 1935 per Josep M. Vilaró, aconseguida fa ben poc gràcies a la gestió de Carles prop de la filla de l'autor: Carles Pous, un gran enamorat de la sardana, de la genuïna, de la que serva les essències intangibles. N'és entusiasta propagador, cosa que li ha valgut que dos compositors dediquessin sengles sardanes a la seva persona: Joaquim Hostenc, flabiolaire de La Principal de Banyoles amb *A l'amic Carles*, i Emili Juanals amb *Per a en Carles de l'Escala*.

La seva esposa li ha dit alguna vegada que si s'hagués pogut casar amb una sardana no ho hauria pas fet amb ella. Jo crec

Magdalena Fortuny, hereva del fons musical de Joan Lassús, fent lliurament a Carles Pous d'una de les capses de la col·lecció que cedí íntegrament a l'Arxiu de l'Agrupació

que sí, que també s'hi hauria casat. Perquè Carles Pous és d'aquelles persones, que jo admiro i envejo tant, dotades del do de l'ubiquïtat, de la capacitat d'arribar pertot sense anar de pressa. Cert que no li ha faltat mai l'ajut moral de la família, que, al seu torn, també ha pres part en mantes manifestacions cíviques de la vida escalenca.

Recordem la Roser quan formava part de la Coral Empòrium. La filla Montserrat que ha participat en innumbrables activitats, tals com la de cronista de la vila en diverses revistes i periòdics comarcals i provincials; el destacat protagonisme en el desenvolupament, cada any, del "Triumvirat Mediterrà"; el període en què estigué de sots-directora i coordinadora de programes de l'emissora local de ràdio, de la qual el seu germà, en Carles fill, enginyer de telecomunicació, era responsable dels serveis tècnics, mentre que el pare Carles hi tingué a cura durant uns

anys l'espai setmanal dedicat a la sardana.

Però també és cert que malauradament, per circumstàncies adverses, la família ha necessitat en tot temps un suport superior al normal per part del cap de casa, funció que ha complert exemplarment Carles Pous i Puig, model de pare de família, de ciutadà i de sardanista.

JOAQUIM ARMENGOL

DROGUERIA - PERFUMERIA

L'Estenedor

Avda. Ave Maria, 6
Telèfon: 972 77 30 78
17130 L'ESCALA

BUGADERIA

PAQUITA S.L.

RENTAT EN SEC

C/ Germans Masferrer, 13
Tel 972 77 06 70
L'ESCALA

HOTEL RESTAURANT

Passeig Lluís Albert, 2
Tel. 972 77 01 08
972 77 05 01
Fax 972 77 03 77
17130 L'ESCALA
(Girona - Costa brava)

BOSCH A.P.I.

Miquel Bosch i Gardella

Av. de Riells, 140 - Tel. 972 77 07 84 Fax 972 77 06 16
C/ Enric Serra, 2 - Tel. 972 77 00 02
C/ Palau, 4 - Tel. 972 77 15 05
17130 L'ESCALA

C/ Joan Massanet, 21
C/ Enric Serra, 24
Tel i Fax 972 77 19 58
17130 L'ESCALA

Bar del Barri
Rosa Lau

C/ del Puig, 137
L'ESCALA
Tel. 972 77 35 78

Des de Ripoll

FER POBLE I FER PAÍS

Qui més qui menys, tots tenim les nostres dèries; mentre uns s'esplaien amb el futbol o altres esports, el cinema, la TV, la lectura, els viatges i un llarg etc., els *sardanistes* som d'allò més polifacètics: exercitem la ment tot identificant les peces que escoltem, treballem la matemàtica comptant i repartint, fem exercici ballant, cultivem la cultura musical tot escoltant la música de casa nostra i, no contents amb tot això, anem més enllà; cultivem les relacions humanes amb la nostra comunicació i amiatat amb gent d'arreu, mentre, treballant per la sardana, també fem país. Us sembla poc?

Del fet que els sardanistes ens preocupem de les relacions humanes, jo mateixa en puc donar fe. En les diferents situacions que en els darrers anys ens ha tocat de viure a la nostra família –malalties i accidents–, sempre hem tingut el suport incondicional de la gran família sardanista de llocs ben llunyans, persones amb qui, exclusivament, ens unia l'amiatat o coneixença a través de la sardana.

Entre aquesta gent que fa poble, fa país i cultiva les relacions humanes, hi ha un escalenc a qui molt especialment he d'exalçar quan a l'Escala li dediquen l'aplec: en Carles Pous i Puig, persona que amb humilitat, bonhomia i un gran esperit de servei a la comunitat, no sols escalenca sinó d'arreu, contínuament *fa país* amb majúscules.

És impossible parlar de l'Escala en cercles sardanistes i no parlar d'en Pous. Se'm fa difícil recordar on i com el vaig conèixer. D'aleshores ençà ha plogut molt i també ha sortit el sol moltes vegades.

Quan amb la meva família, amb els meus fills molt petits passàvem les vacances a l'Escala, ho fèiem sempre a primers de setembre per tal de coincidir amb les festes de Sta. Màxima i poder ballar sardanes. L'Enric, el gran dels meus dos fills, que ja té vint-i-tres anys i que "passa" dels amics sardanistes de la mare perquè prefereix altres coses, des de jovenet ha tingut sempre una especial simpatia per qui ell anomena "en C. Pous Puig". En Carles Pous és aquella persona a qui sem-

pre, absolutament sempre, es pot acudir, perquè és impossible que no estigui predisposat a ajudar en el que sigui.

Avui, quan els valors humans són tan escassos, quan la societat s'ha anat deshumanitzant, es fa difícil trobar persones que, com en Carles, sàpiguen entendre al peu de la lletra els valors que intrínsecament van lligats amb la sardana: estrènyer la mà a tothom, sense demanar ni qui són ni d'on vénen.

Els amics sardanistes escalencs que coneixen la meva predilecció per l'Escala, m'han convidat a escriure unes ratlles per al butlletí de l'Aplec. En Joaquim Armengol em suggereix que parli de com els escalencs van aconseguir ressuscitar la partícula que amb el nom de *La festa de Sta. Màxima* va escriure al segle passat l'Antoni Agramont de Castelló d'Empúries. L'Armengol em diu en la seva carta: **“del que no hi haurà esment és de com es pogué obtenir la partitura de la sardana *La festa de Sta. Màxima* de N'Agramont. Per la participació que hi tingueres, crec que n'hauries de parlar tu. Ep! Si et sembla bé”**.

Complauré el seu suggeriment, si bé he de dir d'entrada que la meva participació va ser purament casual.

De part de l'Emília Pla, del Foment de la Sardana de Figueres, vaig saber que els escalencs, i més concretament en Pous, feia temps que buscaven infructuosament aquella partícula i que a Catalunya Ràdio també s'havien fet ressò d'aquesta recerca.

Gairebé alhora, m'arribava des de Tossa de Mar una nova: a les golfes d'un domicili particular s'havia trobat un important fons musical, provinent de la desapareguda cobla Turissa que va existir a Tossa des dels anys 1941 o 42 fins al 1957. Aquest fons provenia de la família de músics Darder. En Narcís, un dels tres germans de la família, que va morir l'any 1936, havia estat mestre de música dels nois que, posteriorment a la seva mort, formarien la cobla Turissa.

Va ser en Vicenç Esteban Darder qui va recollir les solfes trobades en buidar un pis de la família.

Vaig anar a Tossa a veure en Vicenç. Ell, molt amablement, em va ensenyar munts d'antigues solfes. Eren plenes de pols, velles, algunes arrugades, d'altres menjades per les rates. L'hereu d'aquell arxiu havia començat a destriar les partícules de les sardanes. De l'Agramont, en tenia seleccionades 56. Em va cridar l'atenció una obligada de tible amb variacions, *Una doncella*, de tiratge 27-51. També hi havia obres d'en Bou, com les partitures de piano d' *Aucellada*, *Rialles de bohemia* o *Despertar de la pastora*, obres aquestes que no he trobat en cap relació cronològica de l'obra d'en Vicenç Bou, fet que em fa pensar que potser no es van arribar a donar a conèixer. A les partitures, de les quals conservo fotocòpies, hi figura el segell **“Vicente Bou, professor de música, Torroella de Montgrí”**. També hi havia un **Quadern de regles per los contrapunts i lligadures de Narcís Frigola**, a més de música d'en Domènec Tererol, d'en Pere Rigau, d'en Joaquim Costa i sardanes sense el nom de l'autor; entre altres.

La meua sorpresa va ser majúscula, quan vaig trobar-me a les mans *La Festa de Sta. Màxima*. En Vicenç Esteban no tenia ni idea que els escalencs la buscaven desesperadament. Amb el seu permís vaig fer-ne fotocòpies i, molt abans d'elaborar el meu article per al Diari de Girona, vaig posar-me en contacte amb en Carles Pous.

Quan la cobla Genisenca va tocar la sardana per la festa major de l'any 1997, no m'ho vaig perdre. Val a dir que aquella música era una cosa estranya, però, per damunt de tot, allò era important per als escalencs.

L'audició de la peça va ser possible gràcies a la tossuderia d'un home entregat a la seva vila, al seu país i a la sardana, i també gràcies a les relacions humanes que aquest home ha cultivat tota la seva vida. Qui ho havia de dir que una sardanista de muntanya, d'un punt tan allunyat de l'Escala com és la meua vila de Ripoll, havia de fer arribar aquella partícula als escalencs!

Permeteu-me que manllevi una frase que va dir al teatre Municipal de Girona el President del Centre de Cultura Popular i Tradicional de la Generalitat, Joan Vidal i Gayolà, amb motiu de l'homenatge al compositor Lluís Duran, celebrat al mes de gener de l'any passat: *"L'agraïment és una virtut que els sardanistes practiquem amb freqüència"*, a la qual jo gosaria afegir: *"és un deure que les persones hauríem de posar en pràctica molt més sovint"*.

Enhorabona als escalencs que són capaços de reconèixer públicament la tasca silent dels seus conciutadans, però molt especialment **l'enhorabona a en Carles Pous, més que per l'homenatge, per ser com és, per sentir com sent i per treballar sense fer soroll, fent poble i fent país.**

MONTSERRAT JUVANTENY

Redacció Sardana - Diari de Girona

Francesc Fonalledas,
Montserrat Juvanteny
i Vicenç Esteban amb
les solfes on es va trobar
"la Festa de Sta. Màxima"
a Tossa, tardor 96

Pintor Joan Massanet, 82
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel./Fax (particular)
972 77 02 49 - 972 77 20 64

Arboles Frutales
Forestales y de Adorno

Vivers Moner

Fax 972 56 02 61
Tel. 972 56 00 33 - 17483 BÀSCARA
Tel. 972 77 13 26 - 17130 L'ESCALA

PERRUQUERIA UNISEX - ESTÈTICA

Carles

Especialitats en tractaments capilars
Caiguda - Caspa - Grassa

NETEGES CUTIS - DEPIL·LACIÓ
MASSATGE CORPORAL

C/ Enric Serra, 30 - Tel. 972 77 16 55
17130 L'ESCALA

**ANXOVES - SARDINES
CONGELACIÓ - BOQUERÓ**

Closa d'en llop, 40
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)
E-mail: soles@grn.es-http://www.grn.es/soles
Apartat de Correus 210
Tel. 972 77 03 57 - Fax 972 77 41 71
CATALUNYA - EUROPA

Hotel Can Miquel
Restaurant Montgó Park

Platja de Montgó
Tel. 972 77 14 52 - 972 77 10 02
17130 L'ESCALA Girona - Costa Brava

EXILI I SARDANES EN EL RECORD

En Jaume Sastre i Daunis passejant per Banyuls de la Marenda l'estiu del 1944.

Fins fa pocs anys, anar a la Catalunya del Nord significava entrar a França, amb tot el que això representava: creuar la frontera i passar la duana, usar una altra moneda i molt sovint canviar de llengua. Massa inconvenients per pensar que anàvem a territori germà. Atès que la frontera ha estat durant molts anys una gairebé insuperable barrera física però sobretot mental que ha dificultat en gran manera la relació entre les dues parts d'una mateixa nació, s'insistia des de sectors sensibilitzats per la qüestió nacional que calia ignorar aquella línia franco-espanyola per tal de recuperar i normalitzar els lligams històrics segrestats.

Per això i pel seu valor intrínsec a mi sempre m'ha agradat fer periòdicament passejades per la Catalunya del Nord, tant per la costa com per les zones interiors i pirinenques. En ocasió recent, aquest passat diumenge 7 de març, vam decidir agafar la carretera de

Portbou (a Portbou vam visitar l' emotiu i impactant monument dedicat al filòsof alemany Walter Benjamin, qui fugint del nazisme el 1940 hi va morir i hi resta enterrat). Tot resseguint el litoral ens dirigírem primer a Banyuls de la Marenda i després continuàrem fins a Salses, entrada nord als Països Catalans i últim baluard que fou de la Corona catalano-aragonesa abans que el Tractat dels Pirineus –1659– mutilés l'antic Principat de Catalunya i annexionés a França les comarques del Rosselló, Conflent, Vallespir, Capcir i Alta Cerdanya.

A Banyuls, població vallespirenca de la Costa Catalana francesa (abans Costa Vermella) i antiga senyoria que va pertànyer durant molt de temps als comtes d'Empúries, el meu avi Jaume Sastre i Daunis (1901-1990), després d'unes breus estades a Perpinyà, al camp de concentració d'Argelers, a la zona de les Corberes

i a la rodalia de Marsella, hi romangué exiliat molts anys (1944-1966), com altres empordanesos proscrits, primer sol i al final acompanyat de la seva dona –i àvia meva– Lídia Mas i Sarret.

Banyuls de la Marenda, pàtria del pintor i escultor Arístides Maillol (1861-1944), deu el seu nom a les maresmes que envolten la població i la seva bona reputació al seu exquisit vi dolç (cal beure una copa de Banyuls per entendre el treball constant i dur dels seus vinyaters) i al Laboratori Aragó. L'observatori oceanogràfic Aragó –any 1882– dóna prestigi al poble, amb un interessantíssim aquàrium i una molt valuosa biblioteca en ciències naturals. Banyuls, on resten encara infinitat de signes d'identitat catalana, és un poble que inspira espiritualitat i més si s'hi arriba pel bucòlic coll de Banyuls. Des del coll de Banyuls (un dels passos de contrabandistes més llegendaris) i de cara a mar, la panoràmica de la vall de Banyuls és absolutament impagable.

En Jaume Sastre, membre de la candidatura republicana que es presentà i abassegà a les eleccions municipals de l'abril del 1931, havia sortit elegit d'aquell primer consistori escalenc republicà (el seu pare –i besavi meu– Jaume Sastre i Colomeda seria nomenat alcalde de barri del segon districte escalenc) i durant la guerra havia format part del Comitè Antifeixista local com a membre de la FAI.

El dimarts dia 7 de febrer de 1939, és a dir, la vigília de l'entrada dels "nacionals" a l'Escala, en Jaume Sastre, acabat d'arribar a la població amb altres combatents en plena retirada, procedent del front d'Aragó on construïa trinxeres, deixà l'Escala fugint d'un segur afusellament i abordà el llarg camí de l'exili (1939-1966). Envoltat de coneguts i correligionaris, i enmig d'interminables caravanes de carros, cotxes i camions plens de vells, dones i criatures (gent liberal d'idees, democràtica de caràcter i catalana de sentiment), emprengué una dramàtica i clandestina ascensió cap a la frontera amb les tropes franquistes i els bombardejos de l'aviació trepitjant-li els talons i causant el pànic. Fou un dura caminada de moltes hores, oberta a una llarga i profitosa vida, a través del coll de Lli (el president Companys i el seu homònim basc ho havien fet el dia 5), entre la Vajol i les Illes, en un dia gèlid i plujós. Aquells dies tingué lloc un èxode de proporcions dantesques: uns 500.000 refugiats republicans cercarien refugi a la veïna França, una França que es veié totalment superada.

Havent entrat a la Catalunya Nord extenuats, afamats i vençuts, en Jaume Sastre i els seus acompanyants veieren com, en saber-se a resguard i retrobats amb la llibertat, se'ls barrejava la recança amb l'alegria. D'immediat, en Jaume Sastre anà a Perpinyà i després de passar pel Centre Català i pel Centro Español, com tants d'altres, s'hostatjà uns dies a casa de l'escalenc Joan Sureda a. Patel. Seguidament, es retrobà amb en Rafel Torres i Bofill (alcalde de l'Escala durant els darrers mesos de guerra), amb qui compartí aquells primers instants d'exili, fins

que foren conduïts al camp de concentració d'Argelers, farisaicament anomenat "Centre d'Alberg". Les condicions de vida hi eren pèssimes: era hivern, hi havia pocs barracons, era un focus d'epidèmies i d'infeccions i molts morien d'inanició, i el camp estava tancat amb filferros i vigilat per soldats senegalesos de l'exèrcit colonial francès.

Poques setmanes després en Jaume Sastre i en Rafel Torres s'escaparen i van cercar amagatall a la zona muntanyosa de les Corberes, on amb altres refugiats es dedicaren a fer carbó, fins que havent emmalaltit greument, a la darrera de l'any 1942, fou detingut per les autoritats franceses de Vichy subordinades al règim nazi i reclutat obligatòriament per la CTE per treballar en una fàbrica d'armament de l'exèrcit del III Reich prop de Marsella. Novament faria escàpol, amb altres captius, i, després d'un incert períple amagant-se dels col·laboracionistes delators, s'acabaria establint a Banyuls l'any 1944, un cop arribats els aliats i expulsats els alemanys, per la seva proximitat a la frontera i pensant que la dictadura franquista no podria resistir massa temps.

Aquest diumenge 7 de març, havent arribat nosaltres ja a Banyuls, visquérem una agradable i emotiva sorpresa, filla d'un atzar capritxós. Banyuls aquell dia estava de festa gran. Es celebraven diversos actes, en els quals la sardana i la gastronomia tradicional foren protagonistes. Al migdia tingué efecte una audició de

Els escalencs Heleni Domingo (fill d'en Domingo "flequer"), Fèlix Girona (de "Can Medir"), Domingo "flequer" i Jaume Sastre l'any 1946 a Banyuls.

sardanes per la Principal de la Bisbal (a la tarda oferiria un concert de cobla). Fou una jornada intensa, replena de contingut, musicalitat i bon tiberi.

Asseguts fent el vermut a la terrassa d'un bar banyulenc tot escoltant emba-dalits unes entranyables sardanes, gairebé sense adonar-me'n, em vaig anar dolça-ment submergint en la vida del meu avi Jaume Sastre a Banyuls. Les màgiques sen-sacions experimentades aquell migdia em feren recordar antics relats i em feren reviure sentides escenes viscudes. Encara conservo fresc a la memòria el que em contava el meu avi i el record de quan la família l'anàvem a visitar cada mes de setembre. Vaig acabar llavors familiaritzant-me amb la població nord-catalana que l'havia acollit. Recordo aquella petita platja i les terrasses dels seus bars, el port, l'aquàrium, els seus carrers estrets —molts d'ells costeruts—, les seves cases lluintant per no ser esclafades pel mar i la muntanya, les vinyes del rerapaís...

A Banyuls, en aquells anys d'obligat, dur, trist i incert exili, lluny dels seus i de la seva terra, es guanyà la vida treballant de vinyater, anant en mar, fent de manobre, de cambrer... alhora que es mostrà molt actiu i col·laborà en diferents iniciatives socials i populars. Fou durant algunes temporades direc-tiu del club de futbol Banyuls i reactivà, amb altres empordanesos exiliats, l'embrió que més endavant s'havia de convertir en el Foment de la Sardana local, organitzant cursets de sardanes i ajudant a programar concerts i audi-cions. Va destacar molt especialment en la seva tasca de formador dels joves

En Jaume Sastre, al centre de la rotllana, i en Martí Bruguera, a la dreta, ballant sardanes a Banyuls, l'any 1949.

sardanistes banyulencs, ensenyant-los a ballar i a comptar, fins a l'extrem que a Banyuls se'l coneixeria amb el renom d'"el sardanista".

Quan al segle passat l'empordanès Pep Ventura –casat amb l'escalenca Maria Antònia Llandrich i Roura (1813-1864)– va modernitzar la sardana inspirant-se naturalment en la vella sardana tradicional i popular, el compositor mantenia bones relacions amb els vallespirencs i els rossellonesos, però, tanmateix la francesització de la Catalunya del Nord ja havia fet estralls i la nova dansa no va tenir l'acollida que tingué al Principat ni s'hi estengué com abans ho havia fet el contrapàs.

Fou la gran onada de l'èxode de l'any 1939 que va sembrar-hi la sardana (a les primeres dècades d'aquest segle la sardana s'hi havia infiltrat molt poc). Els catalans del sud, ben integrats a les viles nord-catalanes, van incloure a les festes majors les ballades de sardanes. Aquells refugiats, malgrat l'angoixa i la tristor dels seus cors, ballaven les sardanes amb el cap ben alt, com banderes vivents. I el seu coratge, la seva bonhomia i la seva gràcia van anar guanyant cors nord-catalans a la noble dansa d'una gent noble.

I és que la sardana és un fet molt viu a Banyuls, des que aquesta es va anar difonent pel Vallespir i el Rosselló, especialment a partir dels anys 40 gràcies a l'acció dels exiliats. I és a Banyuls on, amb el temps, quallaria un dels més importants reductes sardanistes de la Catalunya Nord: el Foment de la Sardana de Banyuls, fundat a mitjans anys 50, un dels més actius i que va llançar la idea de la creació de la Federació Sardanista del Vallespir, organitzant audicions, conferències, curssets d'aprenentatge, concerts, aplecs, concursos de colles, edicions de discs...

Amb el propòsit de refermar els lligams sardanístics a banda i banda dels Pirineus i amb el desig de premiar el treball i la il·lusió dels sardanistes de Banyuls de la Marenda, es designà la població Ciutat Pubilla de la Sardana l'any 1977. Així, els sardanistes de la Catalunya Nord es retrobaven amb un altre pubillatge (Ceret ho havia estat el 1962). El nou pubillatge era un just reconeixement a la voluntat de ser, un honor merescut per la superació de tantes adversitats per mantenir el fet sardanista en situacions no gens fàcils. L'Aplec o Festa del Pubillatge, que va tenir lloc el 17 d'abril del 1977, va constituir una jornada històrica per al sardanisme de Banyuls i de la Catalunya Nord i va esdevenir un suprem i vibrant signe d'unitat de tota la nació catalana.

Quan els exiliats sentien i dansaven la sardana, ella era el ritual que els acostava, entre l'enyor i l'esperança, al retorn a la Pàtria. I és a aquests refugiats, talment com l'any 1977 se'ls reconegué a Banyuls la seva callada i sacrificada tasca, que vull retre, en aquest 60è aniversari de la fi de la guerra i de l'exili, el meu petit i personal homenatge, que com el meu avi Jaume Sastre, expert ballador i entusiasta formador, estimaren i feren estimar la nostra encisadora dansa.

**fata morgana discoteca
sant pere pescador**

CAMPING / CARAVANING

fata

Ap. de correus, 23
17130 L'ESCALA (Girona)
Tels. 34-72 52 00 11 - 52 04 00
fax 34-72 55 00 46

BANCA CATALANA

C/ DEL PORT, 19

A L'AMIC CARLES POUS EN EL SEU HOMENATGE

L'any passat, l'Aplec de Palamós es va dedicar a un esforçat promotor local de la sardana. En aquella avinentesa vaig escriure unes ratlles d'adhesió que reprodueixo parcialment, ja que vénen com l'anell al dit aplicades també a l'amic Carles Pous. Deia així: "En el teatre, a més dels actors i dels espectadors intervé un tercer element que no es veu, però que és imprescindible: aquell grup de persones que darrera de la decoració fan la seva tasca entre bastidors. Sense llur suport no es podrien posar obres en escena. La societat és com una funció de teatre: en la tragicomèdia de la vida col·lectiva també hi ha una massa indiferenciada d'espectadors i una munió de gent anònima que fa possible que uns quants protagonistes surtin sovint a les pàgines dels periòdics o a les pantalles dels televisors. Això es veu clarament en la petita parcel·la de la societat ocupada pel sardanisme: els espectadors són els dansaires i els actors principals els compositors i els solistes destacats. El tercer element, que gairebé sempre passa desapercbut, està integrat pels organitzadors que fan possibles les audicions, els concerts, els aplecs, els concursos i els homenatges, amb els corresponents programes, propaganda, articles al·lusius, etc. Tot això precedit de les pertinents gestions, dels problemes econòmics i moltes vegades fins i tot d'algun disgust complementari com a paga. Sense comptar les inevitables angoixes finals tement que una pluja inoportuna vingui a esguerrar l'acte programat si és a l'aire lliure".

En el cas particular d'en Carles Pous la seva dedicació durant anys als cursets sardanístics per ensinistrar la mainada i l'abnegada tasca d'acompanyar la colla de l'Escala als Aplecs Infants mereix amb escreix el públic reconeixement que es fa ben palès amb l'homenatge que suposa l'Aplec d'enguany.

A tots els mèrits ressenyats hi hem d'afegir la constància que l'ha portat a reunir un nombrós arxiu de partícels de cobla, classificades rigorosament per autors i títols. Aquest material tot sovint fa servei a persones interessades a obtenir fotocòpies d'antigues sardanes difícils d'aconseguir, com algunes ben poc conegudes de l'Avi Xaxu i d'altres autors. Els compositors hem d'estar agraïts, doncs, a persones com en Carles Pous, que, d'una manera gairebé anònima promouen la sardana i de retruc les nostres obres. Però, sobretot com a amic, m'adhereixo a l'homenatge, amb el desig que per molts anys pugui fruit-ne del bon record en companyia de la seva família i que el dia de l'Aplec pugui compartir el seu goig dansant unes quantes sardanes a la mateixa rotllana, com hem fet tantes vegades.

LLUÍS ALBERT

Tendals
L'Escala

Protecció solar i Decoració de la llar

Jordi Estrems

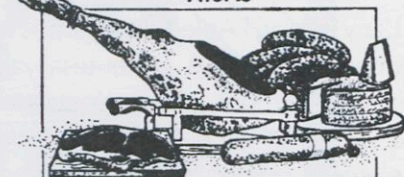
Tel./Fax 972 77 22 19

C/ La Torre, 42

17130 L'ESCALA

(Costa Brava - Girona)

CARNISSERIA - XARCUTERIA
PRODUCTES ARTESANALS
PROPIES

J. NAVARRO

C/ Ave Maria, 29 - Tel. 972 77 39 54

**GARAGE
UNIVERSAL**

JUAN LAGARES

Ctra. Viladamat - Palafrugell
Tel. 972 77 11 74 - Apartat, 53
17130 **L'ESCALA**

Santa Màxima, 29
Tel. 972 77 04 78

L'ESCALA

Avgda. Riells, 46
Telèfon: 972 77 02 47
L'ESCALA

**Fotos
Gildo**

Laboratori color - revelat de rodets en 1 hora
Venda de material fotogràfic
Reportatges i fotografies carnet

Carrer del Mar, 17
Telèfon: 972 77 03 79

L'ESCALA
(Girona)

RECORDS PERSONALS: AIRE DE CARRER A L'ESCALA

A determinats carrers feia una forta olor; aspra, molla, impregnant, mescla de salobre i salaó de l'anxova. Els homes traginaven caixes i bidons, molts calçats amb esclops o llargues botes de goma negra, lluent i dura. Les dones, plenes de faldilles i mocadors, amb xerrar continu i viu moviment de les mans, arrengleraven la corba plena, gràcil i platejada d'aquest saborós peix blau, amb grumolls de sal, sobre la superfície llisa i terbolenca dels pots cilíndrics de vidre. Eren les ja famoses anxoves de l'Escala. Llavors, peix barat per a pobres i avui, ai las!, per la seva raresa creixent en el mar; delicadesa per a rics.

Els carrers eren torts i boteruts, plens de corriols i de pedres; les cantonades fresques i fuetejants per l'impuls intemperant del vent. Tot conduïa inevitablement, al mar i al golf. La Platja era el centre de vida. Sempre hi vèieu algú treballant, recollint xarxes, desmallant el peix, traginant caixes regalimoses d'aigua o ordenant l'ormeig a bord. Entremig, jugava i badava la mainada. Els gossos feien el seu deambular mandrós i en ziga-zaga i els gats maldaven, esquius i atents, pel peix.

A la Punta i al Passeig sempre hi havia algú badant, observant els núvols que en el cel es retallaven amb el seu pas mandrós o encavalcat i la seva disposició i evolució, més o menys anàrquica de composició, sumptuosa de volums, desordenada de formes o esbatanada de blau pur i rutilant.

Hi havia un codi inveterat de senyals. Els petits nuvolets alineats sobre les muntanyes de Roses donaven l'avís de l'inici, la durada i la intensitat de la propera tramuntanada. Aquest temps d'avís solia ésser suficient per a no salpar o per fugir a temps de l'embat imminent. Més perillós era quan naixia, ràpid i sobtat, el grop. Llavors la naturalesa es desfermava inclement i donava un xarboteig frenètic i insidiós. Una embarcació, en aquestes circumstàncies, era una clova perduda dins la immensitat del mar.

Els llevants sempre eren aparatosos i mullats. La blavor encrespada de la mar s'omplia d'esquitxos de blanc, mòbils i de llarga batuda. La Punta i el Cargol o el platjar d'Empúries eren el gran espectacle que donava una conjunció desfermada i solemne d'energia, força, embat i color.

En canvi, les boniors del bon temps s'esplaiaven en un mar extasiat, quiet i platejat. El golf s'emmirallava, majestuós i estàtic, amb una gran vibració i calidesa dels colors. Una sonsònia de pau fina s'ajeia sobre el poble. Llavors era bo sortir al carrer o pujar al terrat o, millor encara, anar a l'estenedor i, acompanyats d'un bon porró de vi negre i aspre i pa tendre i tou, obrir la closca mòbil, fosca i punxegu-

da de les garotes. Era una operació quirúrgica, de tall incisiu circular, relativament senzilla, però que requeria d'una certa habilitat si no volíeu ser poblats per les seves afuades punxes. Bastaven uns petits copets amb un ganivet. Després, amb una cullereta podíeu menjar la flonja, grumollosa i melosa delícia vermella de les gònades d'aquest primitiu i geomètric animal marí. Totes les roques n'eren plenes i l'operació de recollida era fàcil, simplement les abastàveu amb una canya ober-ta per una pedreta, afermada per una corda, a l'extrem inferior. A part de la delí-cia del seu sabor i el degoteig del vi per la gargamella, teníeu el fons medicinal, ric en lípids membranosos i vitamines exultants, d'aquestes apreciades gònades. La delícia del dia, l'esplendor del paisatge, la nuesa dels colors ambientals i el fluir del temps en la vostra consciència feien la resta. El vostre món intel·lectual s'envoltava de records i les sensacions us portaven una concepció nova i primigènia, feta d'as-sociacions lliures subconscients. Així naixien noves imatges i tot adquiria una visió prístina, auroral, aguda, inquieta, ensem amb bàquica, dionísia i resplendent. Éreu banyats pel Mediterrani i els seus déus jeien tot contemplant el golf, amb la seva bellesa de formes suaus i l'atracció de l'harmonia del conjunt. Home, dona, terra, mar, tot eren peces d'un encaix superior; fàustic i metafísic. Per les sensacions del moment us venia la comprensió del lloc i del vostre lloc dins el lloc. A Empúries,

Tertúlia al passeig

els grecs bé saberen d'aquest fet! Fou la primera elaboració de la racionalitat, el pes del pensament i la perfecció clàssica de les formes.

A les cases, les portes eren ben obertes. Les xarxes penjaven al defora. Vèieu la penombra interior. Sempre algú guaitava a fora i hi havia xerrades al carrer. El dia tenia els seus horaris, però sense rigidesa ni exactitud exagerades. El toc de la campana, la inclinació solar, la sortida de la mainada dels estudis, l'arribada del peix... tot marcava el ritme i la cadència del pas del temps i del dia. Pels moments d'oci o d'espera, sempre hi havia els cafès, el fer o preparar l'ormeig, la passejada vigilant i pausada o l'angoixa en el desconhort. Tot ben variat, segons les circumstàncies personals, cada tarannà, l'estat d'ànim o l'oremus personal.

La nit era el moment més àlgid de solitud. Els carrers recollien les últimes deambulacions. Tot eren ombres que s'esmunyien pels carrers i les cantonades. L'espai més desert i solitari era el Passeig. Quan la lluna era plena, des de la barana, vèieu el seu llambregar sobre el mar. Lluny quedava el paradís de la torre de Montgó. Passava lentament un bot. Sentíeu xerrar. La nit entrava en la seva calma. Sentíeu el respir del poble sobre el fons, dispers i erràtic, dels sorolls més inversemblants: el lleu cruiximent d'una biga de fusta vella i nuosa, el batement compulsiu insistent d'una finestra díscola sobre un mur rugós, l'enrenou matusser, sord i compassat d'uns esclips balders de pas calmós, el miol ansiós i angulós d'un gat en zel, l'udol llastimós i allargassat d'un gos, el gemec sincopat, sec i espasmòdic d'un ase, una revolada sobtada dins un galliner arraconat, una conversa llunyana, fatigosa i esllanguida en una cantonada humida, el so pausat i nítid de les campanes marcant el pas de les hores. Mentre, al costat del poble, l'onada donava, en la seva abraçada sobre el platjar, un fresseig dolç suau i endormiscat. L'aire del carrer quedava així embolcallat dins l'ombra que cobria de foscor la fredor humitejant de la nit.

JOAN BARCELÓ I COLL

Bodega
Can Ratxelet

Ctra. Viladamat-Palafrugell, km. 4,5
Tel. 972 77 45 00 - 17130 L'ESCALA

Albert Astor Vicens

Nét de l'avi "XAXU"

Gestor intermediari en promocions i edificacions
(G.I.P.E.) titular professional núm. 985

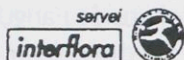
AGENCIA "XAXU"
LLOGUERS, COMPRA, VENDA, SERVEIS
ASSEGURANCES GENERALS

AGÈNCIA:

C/ Ave Maria, 10 - Tel. 34 72 77 15 40
Apartat correus 255 - Fax 972 77 35 23
17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

CENTRE DE JARDINERIA

HORTIFLORA
JARDINERIA - FLORISTERIA

Avgda. Riells, 20
Tel i fax 972 77 12 71
17130 L'ESCALA

Snack - Bar - Cafeteria

TREVI

Xamfrà: Sant Pere - Avi Xaxu
Tel. 972 77 16 01
L'ESCALA

XARCUTERIA

ROCA
FUNDADA L'ANY 1825

*Embotits artesanals
cria, matança i elaboració pròpia*

Avda. Girona, 59, Local 1
Tel. 972 77 39 21

**NOVETATS
TUTI**

*Merceria, Llenceria
Perfumeria*

C/ del Port, 41
L'ESCALA

UN MERESCUT RECONeixEMENT

Les col·laboracions en els programes dels aplecs, normalment les he dirigides a comentar els diferents aspectes de l'actualitat sardanista. Unes vegades tractant-los de manera generalitzada, d'altres fent-me ressò d'un esdeveniment concret, i en la majoria centrant-los en l'activitat local. En aquest darrer aspecte solia completar l'escrit detallant les diverses celebracions que havien tingut lloc durant la temporada, bo i afegint-hi la relació de cobles que hi havien intervingut. Rarament he optat per dedicar el comentari, de forma exclusiva, a les persones o entitats a les quals s'oferia l'Aplec.

En aquesta ocasió em permeto de trencar la rutina. Si faig aquesta excepció, és per la senzilla raó de considerar com a molt encertat que Carles Pous i Puig hagi estat l'escollit per a l'aplec d'enguany. Això sense ànim de voler menystenir els qui l'han precedit en la distinció.

D'altra banda, tinc la completa convicció que la meva opinió ha de ser majoritàriament compartida. Avala aquesta afirmació el fet que la tasca realitzada per Carles amb voluntat, eficàcia i persistència encomiables –havent-la de compaginar amb les obligacions professionals i particulars–, ha aglutinat mèrits suficients per fer-lo digne mereixedor d'un públic reconeixement.

Hem d'admetre que des de sempre ha demostrat una veritable passió per la nostra dansa representativa i que, en lloc de limitar-se al gaudiment personal, tot-hora ha estat disposat a integrar-se a grups i entitats que, unificant criteris i esforços, han mostrat preferència per les activitats adreçades al manteniment i divulgació de les nostres més preades tradicions.

Fent una breu descripció de les seves contribucions dins l'ambient sardanista, esmentaré que al cap de poc d'haver-se'n iniciat els cursets d'ensenyament, va incorporar-s'hi com a monitor, tasca que després de trenta anys continua exercint ininterrompudament amb idèntics entusiasme i dedicació.

Cal també tenir present que en establir-se les "Trobades Sardanistes Infantils", sense deixar d'impartir els cursets, s'ha ocupat amb especial cura a l'organització de la que té lloc a la nostra vila i a programar les sortides per tal de participar amb la colla de petits escalencs a les de les altres poblacions. A part d'assistir a les reunions de monitors, convocades regularment, en què s'organitzen i es coordinen degudament els aplecs infantils.

Igualment, dintre les activitats de l'Agrupació Sardanista "Avi Xaxu", s'ha responsabilitzat del manteniment i ampliació de l'arxiu de partitures de sardanes. Gràcies a la seva gestió aquest recull s'ha anat enriquint, ja que Carles no deixa de posar-se en contacte amb totes aquelles persones que poden proporcionar noves adquisicions.

Tampoc s'ha d'oblidar la seva valuosa aportació als deu primers aplecs de la sardana de la nostra vila com a component de la comissió organitzadora, la cooperació a fer reviure l'Aplec de Sant Martí i el de Cinclaus, entre altres iniciatives, com també els sis anys i escaig en què va participar al programa sardanista "Bona Festa" de Ràdio l'Escala.

En diverses ocasions hem coincidit en alguna comissió on hem col·laborat conjuntament. Això m'ha donat l'oportunitat de poder-li apreciar nombroses qualitats. D'entre les quals, les d'actiu, voluntariós i responsable el converteixen en una d'aquelles persones amb qui pots comptar i confiar en tot i per tot.

També he pogut observar que prefereix feinejar en l'anonimat que no pas assumir el paper de protagonista. En conseqüència, els que coneixem el seu tarannà estem convençuts que deu haver-li costat moltíssim admetre aquest homenatge i que si l'ha acceptat haurà estat amb certa recança.

Per tot plegat, m'avanço adreçant-li la més cordial felicitació, amb el fervent desig que per molts anys pugui conservar un agradable record del XXIV Aplec de la Sardana de l'Escala, clar testimoni que les elogiabls i abnegades trajectòries tard o d'hora són agràides i valorades com cal. Enhorabona per tan merescut reconeixement.

VILABRÚ

Grup d'estrangers, residents a l'Escala, participants al curslet d'ensenyament, 16 de maig de 1993

Des de Vilafant

LA DANSA DEL NOU MÓN

És l'Empordà una vasta i antiquíssima comarca dotada d'una bellesa torbadora, on les tonalitats verdes, ocre i rogenques, i els relleus suaus i delicats de l'interior contrasten amb el blau brillant del Mediterrani i les formes esquerpes i abruptes de la Costa Brava, sota la mirada amable i vigilant de les Alberes.

Justament per la tresquera de les aigües marines, aquest bell país va ser accessible a les civilitzacions gregues i romanes que arribaren al Golf de Roses, on decidiren desembarcar; i escampar-hi la seva cultura, potser ajudats per la força de la tramuntana. El llegat que ens deixaren fou realment important, i és en aquest punt, on la sospita es fa present... van ser aquests pobles els qui sembraren la primera llavor de la dansa catalana?

De tots és ben conegut que l'estructura actual de la sardana té una història relativament recent, però on cal buscar les arrels més profundes i els sentiments més ancestrals?

Per als grecs l'expressió rítmica tenia una gran importància tant en la religió, com en l'educació, com en la vida. Música, poesia i dansa s'agrupaven sota una sola paraula: *mousiké*, que vol dir, l'art de les Muses. Conèixer l'art de la dansa era quelcom imprescindible.

Són nombrosos –però malgrat tot, no definitivament concloents– els testimoniatges literaris i arqueològics procedents d'aquestes antigues civilitzacions, que

ens descriuen una dansa en forma de rotllana, amb les mans dels dansaires nuades fortament.

És realment sorprenent adonar-se que després de tants segles la dansa continua essent una de les expressions més emblemàtiques del nostre poble. No deixa de ser curiós el fet de pensar que any rera any l'Aplec de la Sardana de l'Escala es celebra amb il·lusió a poca distància d'on les antigues civilitzacions feren els seus assentaments. És per això que des del programa "Esclat de Tenora", que s'emet cada diumenge al matí per Ràdio Vilafant, volem felicitar a tots els escalencs i d'una manera molt especial a tots aquells que lluiten dia rera dia per mantenir viva la sardana i tot el que significa. La lira, la flauta àulica, la flauta de pastor i la cítara dels antics grecs han estat substituïdes pel tible, la tenora, el fiscorn, el trombó, la trompeta, el flabiol, el tamborí i el contrabaix, però el cercle de mans enllaçades que segueix un sol ritme continua present, com si el temps no hagués passat, com si l'etern moviment circular dels estels i planetes a través de l'espai volgués reflectir-se a la nostra terra en forma de dansa per mostrar la seva perfecció.

No és però la bellesa el més meravellós d'aquesta dansa, sinó el missatge moral que desprèn. Tal com diu Esteve Fàbregas, a la sardana hi cap tothom sense cap tipus de distinció i tothom hi pot entrar i sortir quan ho desitja; el poble gaudeix d'una llibertat absoluta, però ha d'obeir les lleis de la sardana que ell mateix ha traçat. La sardana és un model de comunitats humanes i afirma els Drets de l'Home.

Cada any durant l'Aplec, quan les cobles comencen a sonar i les rotllanes tímidament es van formant, present i passat es donen la mà al vostre petit món de l'Escala i avancen desprenent missatges de pau i germanor, constituint així la imatge ideal d'un Món Nou.

RAFAEL ORTEGA ESTEBA
ESTHER PALOMERAS ROVIRA

Equip del programa "Esclat de Tenora"
de Ràdio Vilafant

COSES DE CASA

L'AVI BORDAS

En Pere Bordas Palau, fill de Girona, era un picapedrer molt qualificat que hi havia a l'Escala, a principis de segle. Era l'avi dels actuals germans, Pere i Pepito Callol i Bordas. L'ofici de picapedrer amb prou feines ha existit a l'Escala. Pot ser a causa de no haver-hi gaires pedreres. Per això, en no existir competència, l'avi Bordas tenia molta feina.

Al nostre temps, ja de grans, coneguérem un altre picapedrer, si bé aquest no treballava per al públic en general, com ho feia en Bordas, sinó que ho feia exclusivament per al doctor Puig Sureda. Molts, de ben segur que ja haureu endevinat que us parlo d'en José Alloza, més conegut entre nosaltres com en "José del Pedró", pel fet de treballar, com s'ha indicat, a la finca del Pedró, propietat del doctor Joan Puig Sureda.

En Bordas treballava a la pedrera d'en Lleal, d'on extreia la pedra, de la qual feia les làpides dels nínxols del cementiri i, sobretot, els panteons per a les famílies més benestants de l'Escala. La majoria dels que hi ha en el Cementiri Vell de la nostra vila foren esculpits per ell. Al peu dels mateixos, encara s'hi pot llegir el nom d'en Bordas, que n'acredita l'autoria.

Aproximadament, en aquest indret hi havia les "rodolades".

Treballava també, i molt, en el puig del Pedró, sobretot a la vessant oest, prop de la font pública. La pedra d'aquest indret era de qualitat inferior a la de la pedrera d'en Lleal i servia per fer voreres, pedres de batre, guarda-rodes, pedres de terme, etc.

El millor client que tenia en Bordas era l'Ajuntament, seguit dels mestres d'obres del poble. Tot repassant les actes del Ple de l'Ajuntament de principis de segle, observem que es repeteix molt sovint el cognom Bordas, a qui s'encarregaven feines pròpies de picapedrer; encàrrecs que eren estudiats amb tota atenció pel Ple, com també el pagament de les factures, els imports de les quals ara ens farien riure.

La gent més gran del poble —no és que en quedi massa— encara recorda l'avi Bordas picant pedra a l'oberta de la font, mentre els nens i les nenes d'aquella època es deixaven anar pel cim d'unes lloses de pedra molt fina i inclinada.

Aquest conjunt de pedres, com si fossin tallades per un ganivet, era conegut amb el nom de les *rodolades*, pel fet que hi rodolaven els nens i les nenes entre rialles i xisclets, cantarelles i cridòries.

Quan l'avi Bordas feia esclatar alguna barrinada per esmicolar una grossa pedra que se li resistia, respectava sempre les rodolades, perquè sabia que eren útils a la mainada, que es divertia, tot deixant-se caure, una i altra vegada, per la fina i esmolada pedra. De totes maneres, sempre hi havia alguna esparracada de pantalons, quan no era la pròpia pell la que se'n ressentia.

Les rodolades vingueren a ser les precursors dels actuals tobogans, per on llisquen els nens i les nenes d'avui dia, molt contents i cofois sempre que poden arregar-ne algun.

EL FRARE QUE NO RESA

Tot té la seva història. I el frare que resava i ara ja no ho fa, també la té.

De totes les roques i esculls que hi havia al peu dels estenedors de can Gelada, n'hi havia una que destacava de les altres per la figura humana que aparentava.

Els primers escalencs, els que fundaren el poble, ja la trobaren allà. I foren ells que la batejaren. L'anomenaren la **Roca del Frare**. I l'encertaren, perquè talment semblava un monjo, amb el seu hàbit i la seva caputxa, que estava resant en profund recolliment. Un autèntic frare.

Amb la construcció del nou passeig marítim, a continuació del de Lluís Albert, els escalencs ens hi acostarem més. La veírem de més a prop. Podíem tenir-hi més contacte. Fins i tot, parlar-hi, com asseguren alguns que feien. Havíem vist molta gent gran recolzada a la barana, que se la mirava durant molta estona.

El mateix compositor de sardanes, l'escalenc Josep Vicens "Xaxu", volgué retre-li el seu particular homenatge, que en el curs dels anys esdevindria multitudinari, a través de la saltirona sardana, que porta per títol "La Roca del Frare".

La salut del "monjo" semblava molt bona. Res no feia témer quelcom dolent. Però el mar, enganyador, n'anava fent de les seves sota l'aigua, i més concretament, sota la

Roca del Frare. Fins que un dia, el 7 de novembre de l'emblemàtic 1982, un fort temporal de llevant s'engolí l'escull. Desaparegué totalment de la vista dels mortals.

La notícia produí pesar entre els escalencs amants de les tradicions i de les coses nostres, per més insignificants que puguin semblar.

Uns dies després, el 12 de desembre del mateix 1982, la petita roca era retirada del fons del mar i deposada en un magatzem particular; a l'espera de col·locar-la de nou en el lloc que es considerés més adient.

El frare que no resa

A proposta d'algunes entitats locals, tingueren lloc reunions —no cal dir que amb una assistència molt reduïda— per tal de veure quina seria la millor destinació que es podria donar al petit frare.

Semblava que tot s'havia quedat en paraules quan, el dia 20 d'abril del 1985, aparegué al passeig una gran grua i dirigí el seu llarg braç cap a dins del mar:

La notícia, de seguida, va córrer pel poble: la Roca del Frare s'està ubicant en el mateix lloc, del que fou arrancada per una forta esbotzada, fa uns dos anys i mig.

Moviments de tècnics, de voluntaris amb un bot per tal de dirigir l'operació des del mar, maquinària, gent que mira i que, com és costum en aquests casos, dóna la seva opinió i altres que esperen donar-la quan vegin els resultats, fidels al

refrany que diu que "quan li ha vist el cul, diu que és femella".

Sembla ser que tot va bé, que la feina es desenvolupa perfectament i que l'home s'imposa a la naturalesa.

Però no. Les forces de la natura no estan disposades a perdre. Un petit i innocent temporal, unes poques hores més tard, era suficient per deixar les coses tal com estaven.

La Roca del Frare es submergeix, potser per sempre més, sota les aigües costaneres del nostre roquissar.

El mar havia vençut, una vegada més, l'home i la seva tècnica.

LES GAVINES SEGUEIXEN VOLANT

Nuvolada de gavines blanques, baixant i pujant amb gran elegància. Mantellina brodada d'ales airoses i transparents. Diversió feta volada.

Aquell matí, com d'altres, la pesca havia estat abundant. Les teranyines reposaven ben merescudament damunt la sorra humitosa i remoguda pel trepig dels pescadors que van i vénen d'un cantó a l'altre portant caixes de peix.

La Riba, convertida avui en aparcament de cotxes, encara no havia estat construïda i es feia necessari pujar les caixes, a pes mort, fins a la terra ferma de la Platja.

Una vegada acabada la feina, la calma i la tranquil·litat s'ensenyorien novament de la Platja. Solament se sentia els gemecs de les gavines famolenques que anaven a la recerca de menjar. Aquell matí estaven de festa perquè la pesca havia estat abundosa i les sobralles no escassejaven.

En Joan Lassús, sempre encertat i oportú, captà per a la posteritat aquesta bonica i artística imatge representativa de tota una època que ja no tornarà a repetir-se dins el mateix marc urbà: gavines arran de mar clavant llur bec dins l'aigua per fer-se amb una sardina sense vida; d'altres s'enlairen rítmicament mentre engoleixen la presa, mentre van i vénen i se'n van. És un remolí d'ales i cossos que flota entre cel i mar.

Nostra platja sovint es vestia de gala amb la visita airosa i solemne de llur multitudinari volar. Aquesta imatge ja no la veurem mai més a les rodalies de la nostra petita badia. Ara han anat on hi ha aliment, on hi ha vida per a elles.

El port de pescadors de la Clota les acull amb generositat. Llur elegant vol engalana aquell entorn, si bé, com moltes coses, té la seva part negativa.

Les gavines segueixen volant

La blancor de llur plomatge es confon amb el blanc de les façanes dels apartaments que miren al mar.

Són uns altres temps, una altra època, un altre escenari. Però **les gavines segueixen volant.**

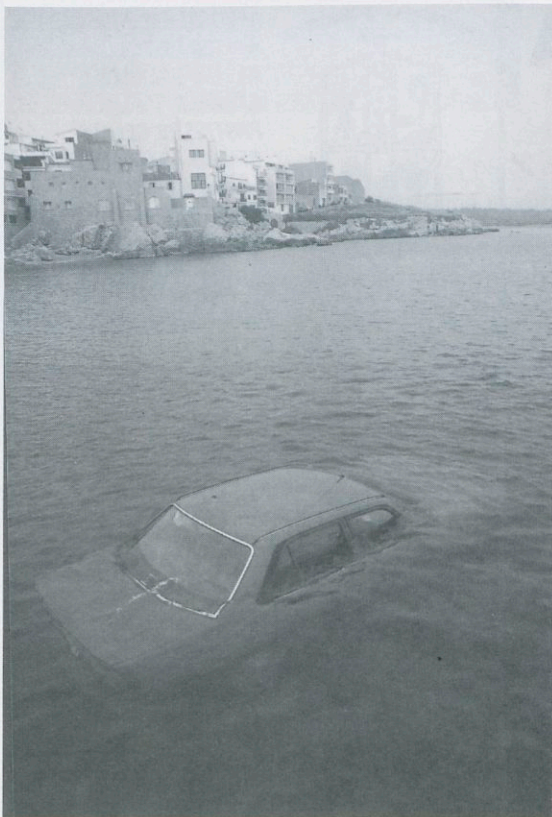
EL COTXE QUE VOLGUÉ BANYAR-SE

Si el cotxe que veiem a la fotografia portés publicitat, podríem pensar que es tracta d'una fotografia trucada.

I és que la publicitat se les pensa totes. No fa massa, durant un estiu, veiérem una ampolla gegantina d'una marca de cervesa, flotant sobre les aigües de la platja de la nostra vila.

En el cas que ens ocupa, no. La cosa fou real, massa per al seu propietari, que un bon disgust se n'emportà. Però com que, sortosament, no hi hagué cap desgràcia personal i d'aquell fet ja n'han passat alguns anys, permeteu-me que hi posi unes gotes d'humor; que bona falta ens fa en el món que ens toca viure.

A més, jo crec que la fotografia –jo no en sóc pas l'autor– s'ho mereix perquè és molt oportuna i molt ben realitzada.

El que segurament pensà el cotxe era que l'estiu s'estava acabant –parlem del 28 d'agost del 1984– i era qüestió de no deixar-se perdre l'ocasió de prendre un bany.

Per què tothom sí i jo no? Però, com fer-ho? –es digué.

Doncs, molt senzill. Esperà l'ocasió que el seu propietari el deixés mal frenat a la Riba i, quan aquell estava tot confiat, ja tenim el cotxe que es capbusseja a l'aigua.

El fet cridà l'atenció de molts curiosos. No n'hi havia per menys. La gent estava acostumada a veure senyores i senyoretes banyar-se quasi com vingueren al món, però veure un cotxe banyar-se amb "todo lo puesto", jo crec que han de passar molts anys perquè ens hi acostumem.

El cotxe que volgué banyar-se

RICARD GUANTER

folgers

RENOVACIÓ I DECORACIÓ
D'ESTABLIMENTS
CONSULTING D'OBRES

Closa del Llop, 31 - Apartat de Correus, 24
Tel. 972 77 04 71
L'ESCALA

MOTOS BOSCH

**VENDA
REPARACIÓ
RECANVIS DE MOTOS
I BICICLETES**

C/ Ave Maria, 13
C/ Sant Pere, 67
Telèfon: 972 77 06 45
17130 L'ESCALA

JOPA

nàutica

Closa del Llop, 116
Tel 972 77 07 55 - Fax 972 77 09 04
E-17130 L'ESCALA (Girona)

*Es complau en oferir-vos les
seves escollides
elaboracions*

**REBOSTERIA FINA
PASTES DE TE
PASTES SALADES I
CANAPÈS
PASTISSOS GELATS
GELATS ARTESANALS
i la seva especialitat
ESCALONS**

C/ Maranges, 6
Tel. 972 77 01 80
L'ESCALA

ASSEGUANCES

GESTIÓ DE FINQUES Núm. 9499

Port d'en Perris, 4
Apartat 198
Tel. i Fax 972 77 30 69
17130 L'ESCALA

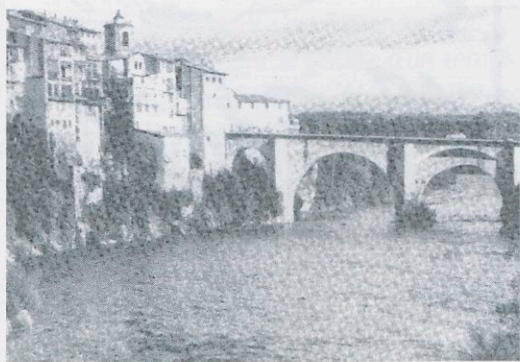
NOVETATS MARGARIDA

ARTICLES DE PELL - BRODATS
BATES I DAVANTALS

Maranges, 24
Telèfon: 972 77 00 87
L'ESCALA

L'ANY DE MIQUEL MARTÍ I POL

Després de l'any d'activitats en homenatge a l'escriptor Josep Pla i Casadevall i del recent Any-Homenatge al poeta Federico García Lorca, ara, amb ocasió del setantè aniversari (19 març, 1999) del poeta Miquel Martí i Pol, el qual va néixer l'any 1929 a la vila de Roda de Ter (5.000 habitants), de la comarca d'Osona, on ha viscut sempre, vull dedicar-li un poema, encara que sigui una afeccionada i no li arribi a la sola de les sabates. Si no, seria no fer-li justícia, més tractant-se de la

meva coneixença personal amb el "poeta del poble" o el "poeta rodenc" com també se'l coneix.

Si em pogués estendre faria un llarg article sobre Roda de Ter –la qual qualifico de petita Girona, perquè la conec molt bé per haver-hi estat, amb la meva família, dotzenes de vegades– i una ampla biografia del poeta rodenc, però em tranquil·litza saber que és el primer escriptor català viu al qual es dedi-

carà tot un any d'activitats. Ja he manifestat en altres ocasions que sóc partidària dels homenatges en vida de la persona que mereix la distinció, abans dels que se li puguin oferir després de la seva mort.

Considero que una de les facetes més importants del poeta M. Martí i Pol és la seva formació cultural autodidàctica i aprecio la tenacitat en haver aconseguit que la seva poesia sigui altament valorada tant per la crítica exigent com per un públic extens i divers.

UN CICLE PERPETU

*Fa fred, plovisqueja, bufa el ventijol,
el vidre de la finestra, amarat d'aigua,
no permet de veure amb nitidesa les imatges del carrer.
No és una pluja intermitent, amb clarianes,
i la visió a través dels vidres és confusa.
La gent passa pel carrer abrigada, amb el paraigua obert;
la por de mullar-se o refredar-se els fa anar de pressa.
Aquesta malenconiosa perspectiva desola.
A poc a poc la pluja es va estroncant
mentre el fred i el ventijol prenen més fúria.*

**FLECA
PASTISSERIA**

Sanecho

Carrer Major, 9 - Tel. 972 52 01 82
L'ARMENTERA

PEIXOS

MASAFONT

C/ Enric Serra, 1
Tel. 972 77 01 34
L'ESCALA (Girona)

T.V. L'ESCALA

Canal 24 UHF

l'informatiu EO !

Tel. i fax: 972 77 28 94
<http://brz.es>

No dóna gust de sortir de casa quan s'hi està bé;
és cert que impera l'estació hivernal,
el fred, la humitat, la ventada, la boirina de l'entorn ho demostren.
Sense que hom se n'adoni massa, arriba un canvi:
les flors dels ametllers, el cant dels ocells, el sol més candent, la verdor dels camps,
assenyalen l'entrada d'una altra estació meteorològica.
Els colors del mar i la terra i la temperatura ambiental
donen al medi un nova fesomia paisatgística.
Ha passat l'època hivernal, la dels dies curts i les nits llargues.
Quin canvi tan radical s'ha experimentat!
Un cop assaborit, agrada gaudir d'un temps millor
i gairebé ningú no té ganes de deixar-ho escapar,
llàstima que el cicle meteorològic hagi de seguir el curs pronosticat
i no quedi altra opció que la d'acceptar que l'hivern tornarà.

PILAR PELLICER DE GISPERT

L'Escala, a 19 de març de 1999

RESTAURANT HOTEL

ESPECIALITATS MARINERES
GRAN MIRADOR AL MAR

PUB MUSICAL

Passeig Marítim, 1 - L'ESCALA
Tel. 972 77 02 45 - Fax 972 77 42 58

PERRUQUERIA

TORRENT

per a homes i dones

Carrer del Mar, 3
Telèfon: 972 77 01 64
L'ESCALA

Bar La Cala

Especialitats:
TAPES VARIADES - SANGRIES
GELATS I COCKTAILS

Port d'en Perris, 3 - L'ESCALA
Tel. 972 77 26 79 (Costa Brava)

Comercial

animat s.l

MATERIALS PER A LA CONSTRUCCIÓ
SANITARIS - DECORACIÓ
MOBLES DE CUINA

C/ Lleida, 10 - Poble Sec
Tel. 972 77 04 14 - Fax 972 77 06 87
17130 L'ESCALA (Girona)

grisjeans

L'ESCALA

STA. MÀXIMA, 11 - TELF. 77 01 79

EL MATRIMONI

El propassat dia onze d'abril va tenir lloc la dissetena trobada de matrimonis de l'Escala i rodalies que al llarg del 1999 compleixen les seves noces d'or o de plata, trobada molt ben aconseguida amb la celebració d'una missa, una bona ballada de sardanes, un bon dinar i una anada a Montserrat per acomplir la dita popular que *No és ben casat qui no va a Montserrat*.

Veure les parelles engalanades en sortir de la celebració de la missa, les senyores amb el ram a la mà i els senyors amb el clavell a la solapa revivint el nuvi i la núvia que foren fa temps, el petó a la galta amb la tendresa, la serenor i l'amor que han guanyat al llarg d'aquests anys, la brillantor dels seus ulls que reflecteixen la il·lusió de seguir junts molts anys més, certament, és un fet que convida a una reflexió davant de la crisi que sofreixen moltes parelles actualment i la facilitat amb què es trenquen.

El rostre d'aquestes parelles també reflecteix el pas dels anys amb les vivències viscudes, les bones i les dolentes, els moments bons i els moments difícils de passar. És cert que les persones amb el temps anem canviant la manera de pensar; la manera de fer; modifiquem el caràcter i canviem físicament perquè anem envellint i aquests canvis que se succeeixen de forma imperceptible són els que poden separar les parelles si no es manté un elevat grau de comunicació.

Celebració de la Festa "Noces d'or i d'argent, 1999". Matrimonis participants

Scala Park

SELF-SERVICE - RESTAURANT

Platja de Riells, 48
Tel. 972 77 07 57
L'ESCALA

carnisseria FERMÍ VILA

Carrer La Torre, 43
Telèfon: 972 77 14 02
17130 L'ESCALA

gràfiques canigó

tipografia i offset

c/ de la marca, 5
tel. i fax 972 50 89 97
17600 figueres

SNACK BAR GALAN

PLATS COMBINATS

Corriol de l'Usac
Telèfon: 972 77 01 40
L'ESCALA

ROSTISSERIA
KAN KILIS

Camí Ample, 1
Avda. Ave Maria, 1
Tel. 972 77 45 58
L'ESCALA

BAR EL PESCALL

25 anys al seu servei

Avda. Ave Maria - Tel. 972 77 02 66
L'ESCALA

De la manera que es viu actualment, sovint ens passem més hores a la feina que a casa i, moltes vegades, tenim més relació amb els companys que no pas amb la nostra parella; per això és tan important mantenir una bona comunicació. Com més coneixem una persona, més fàcilment l'acceptarem i així l'anirem estimant per evitar que al llarg dels anys arribi a ésser un desconegut per a nosaltres. No hi ha amor sense coneixement. Cal que puguem explicar-nos les nostres il·lusions i els nostres neguits, els nostres sentiments, valorar els detalls i totes aquelles petites coses que ens mantenen la il·lusió i el caliu de parella per poder superar les atzagaiades de la vida.

A propòsit del matrimoni, Kahlil GIBRAN diu a la seva obra "El Profeta": *I romaneu junts, però no pas massa prop l'un de l'altre, car les columnes del temple estan separades i ni l'alzina ni el xiprer no creixen l'un a l'ombra de l'altre.* Cal, per tant, poder compaginar el dret i el deure que té cada membre de la parella d'assolir una bona realització personal en tots els aspectes de la seva vida familiar, social i laboral malgrat que això, en el cas de les parelles, signifiqui a vegades una renúncia personal a favor de l'altre. Tota relació de parella comporta una renúncia a la nostra pròpia individual, però alhora comporta una realització personal, si bé més profunda en el cas del matrimoni.

Comprenc que les paraules amor, sacrifici i fidelitat siguin considerades obsoletes per algunes persones, però al meu entendre continuen essent vàlides, ara per ara, com a bases d'una bona relació de parella. Cap parella és immune a la rutina, però sí a l'esforç continuat d'afrontar de la millor manera els problemes que van sorgint al llarg de la vida en comú.

La celebració a l'Escala d'aquests 25 o 50 anys de matrimoni, com he dit abans, ens pot servir per reflexionar i aprofundir sobre què propicia tants problemes de separacions i divorcis en la nostra societat actual.

Amb aquestes ratlles no he pretès alliçonar ningú, només he volgut compartir amb els lectors d'aquest programa, la meva reflexió personal sobre la parella humana sorgida de la bonica postal d'un aplec de joioses parelles a la plaça de l'església.

Bon Aplec de la sardana 1999 a tothom!

NARCÍS PRAT I SÀBAT
Metge

el Roser

RESTAURANTS

HOSTAL EL ROSER

C. Església, 7
Tel. 972 77 02 19

- Menú del dia 1.300 ptes, excepte cap de setmana i festius i cuina de mercat

REST. EL ROSER 2

Passeig Lluís Albert, 1
Tel. 972 77 11 02

- Menú especial 2.800 ptes.
- Menú mariscada 6.500 ptes.

17130 L'ESCALA (Girona)

EMIL VODDER

Drainage Lymphatique

Univ. P. Sabatier Toulouse

Ens. Virginia Cool

KIROS

Gabinet de massoteràpia
i drenatge limfàtic Emil Vodder

Hores convingudes

Tels. 972 77 00 09 tardes - 972 77 01 20 matins

La cadena

FERRETERIA CLOS

Bricolatge

Closa d'en Llop, 7
17130 L'ESCALA (Girona)
Tel. 972 77 01 20

La cadena

LA PLATJA, AHIR

L'arribada de les barques a trenc d'alba. El lent traginar dels mariners. L'estesa de caixes de peix blau. L'olor de mar. La llum primerenca del sol. Les silencioses corredisses dels gats. Els crits de la subhasta... Aquests eren alguns dels detalls que configuraven l'escenari d'un bon dia de pesca a la platja de l'Escala, ara fa ja bastants anys.

Malgrat que tot això passava davant casa meva, poques vegades ho havia viscut. El meu lloc, la majoria dels dies, era a l'escola. Però quan podia, sobretot els dies de vacances, m'agradava barrejar-me en aquell món. Era un espectacle plenament embriagador.

Assegut en un piló de pedra, mentre esmorzava, o vagarejant per entremig d'aquella organització anàrquica, em dedicava a badar mirant rostres plens d'arrugues, colrats pel sol i cansats per la nit de vetlla, o mirant com la màquina de "treure", situada al bell mig de la platja, a la part de dalt, feia sortir les barques d'en mar i les desplaçava, a poc a poc, cap amunt de la sorra, fent-les lliscar pels pals xops de sèu.

A mesura que els sorolls dels últims camions que s'emportaven el peix venut s'anaven esmoreint, la platja tornava al seu ritme habitual. El silenci es delia per prevaler. Només els xisquets d'alguna gavina endarrerida i els batecs cadenciosos de la mar evitaven el seu domini. Era l'hora, per a mi, de tornar a casa, o d'anar a buscar els amics per iniciar un dia de jocs.

Però la màgia tornava al vespre. Les barques eren avarades amb les esquenes i els crits dels pescadors. Els llums dels bots s'encenien i donaven vida a la gairebé fosca nit. Al final, aparellats ja, teranyina i bot, iniciaven calmosament el seu camí cap a la llunyania a la recerca del preuat tresor.

Es fa difícil reflectir amb paraules aquelles exhibicions i maneres de fer, per sempre més irrepetibles. Recordo així mateix, especialment, els dies de fort temporal de llevant, en què les barques, que omplien gairebé tot l'espai sorrenc, havien de ser traslladades més amunt, just davant del cafè de can Pepito Trenta i per tant, també, de casa meva. Sense voler-ho, doncs, ens trobàvem més protegits dels embats del mar i del vent.

Però un bon dia, les barques marxaren per no tornar mai més. La Platja quedà despullada. El vent del nord trobà via lliure per escometre de valent. I durant algun temps, als qui vivíem allí ens envaí una sensació de buidor. Però com en tot, ens anàrem acostumant al nou i bell paisatge.

A l'espai urbà s'han conservat gairebé tots els edificis existents llavors, però han canviat els continguts. Al taller de can Romu ara hi ha la farmàcia que era just al costat, propietat d'en Massanet. La bodega de can Serra ara és el bar

Subhasta de peix a la platja. Any 1959

Casablanca. L'immens cafè de can Trenta ara dóna lloc a tres negocis diferents. La seductora terrassa del cafè de can Panxo ara són balcons particulars. La fàbrica de salaons de la meva família junt amb el que havia estat la Banca Andreu han esdevingut dos bars. La fàbrica de gel de can Solés ara és una agència immobiliària. El cafè de can Diego és ocupat per una caixa d'estalvis. La fàbrica de gel de can Mallart ara és una botiga d'articles d'estiu. El salaó d'en Pepito Oriol i el d'en Carles Sureda s'han convertit en un comerç de calçat i en una oficina bancària, respectivament.

Que la fesomia hagi canviat en aquests anys forma part de l'evolució lògica de les coses. Unes figures s'han perdut, però n'han vingut unes altres. La Platja ha mantingut sempre el seu encant. Potser és la vista del golf, potser és el blau de la mar, potser és la roca del Cargol allà al mig... Al capdavant, podem dir, que és tot allò que la natura li ha donat el que l'ha feta atraient als vilatans i també als forasters.

En fi, de tant en tant, caminar per rutes que ens retornen en el temps és molt temptador. Tanmateix, no és que l'enyorança ens cremi, és que hi ha imatges que no volen caure en l'oblit.

PERE JUHÉ I ORIOL

Celler Restaurant

CA L'HEREU

*Varietats de carns a la brasa
Pa amb tomata i pernil
Vins naturals*

Platja dels Riells
Carretera de Barcelona, 2-4
Telèfon: 972 77 10 74
L'ESCALA

MAPFRE

PAU LÓPEZ I SOLES
AGENT D'ASSEGURANCES
NÚM. REGISTRE 24035

Telèfon i Fax 972 77 37 15
17130 L'ESCALA

ESTABLIMENTS POU

ARTICLES PLATJA - MARROQUINERIA
BIJUTERIA - SOUVENIRS - ROBA DE PLATJA
JOGUINES - PELL

Avda. Montgó, 40 - Tel. 972 77 02 47
L'ESCALA (Girona)

"la Caixa"

CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA

nautivela[®]

Ctra. Oriols - L'Escala, Km 16
Tel. 972 79 83 64 - Fax 972 79 84 38
17137 VILADAMAT (Girona)
E-mail: nautivela@logiconrol.es
www.girona.com/nautivela

VACANCES L'ESCALA

Administració de Finques S.L. Unipersonal

**COMPRA-VENDA
LLOGUERS
ASSEGURANCES
ADMINISTRACIÓ DE COMUNITATS**

Avda. Riells, 14 - Apt. Correus, 5
Tel 972 77 09 74 - Fax 972 77 10 23
vacancesl.escala@gro.servicom.es
17130 L'ESCALA

SARDANES A PLATJA

LA COBLA

*En el joc que va fent la musica
governant el compàs, va tot sol
el petit tamborí que repica,
i al darrera l'humil flabiol.*

*I al damunt la tenora que gralla
delirant d'un amor enardit,
la veu prima del tible s'engalla
com sageta que es clava en el pit.*

*Són les veus que teixeixen el drama
damunt la cortina del cel de ponent,
que entrepassen com fils d'una trama
els sons de les notes fugades al vent.*

*Espinguets en l'espai que s'enflen
com coets en el blau de la nit;
lais d'amor i sospirs que es desflen
cel endins per camins d'infinít.*

P. SALLERAS

**CONFECCIONS
GÉNERES DE PUNT**

JUYNAR

Carrer de Gràcia, 6 - Tel. 972 77 07 47

Avda. Riells, 70 - Tel. 972 77 32 86

L'ESCALA

RESTAURANT SNACK-BAR

MAR I CEL

Avda. Riells, 50 - Tel. 972 77 17 51

HOSTAL -RESTAURANT

POCH

C/ Gràcia, 10 - Tel. 972 77 00 92

L'ESCALA

SUPERMERCAT

ALDI

Avda. Girona, 8

Telèfon: 972 77 06 46

L'ESCALA

Carnisseria

Llandrich

Carrer Santa Màxima, 15

Telèfon: 972 77 01 27

17130 L'ESCALA

ALIMENTACIÓ

CARME

Carrer Picasso, 4

Telèfon: 972 77 07 33

L'ESCALA

**Restaurant
ZONA CLUB NÀUTIC**
Tel. 972 77 12 01

ACOTACIONS AL PROGRAMA DE SARDANES

La sardana *L'Hereu de l'Escala*, composta l'any 1935 per Josep Ma Vilaró, havia restat pràcticament inèdita fins que ha pogut ser aconseguida fa poques setmanes gràcies a l'atenció de la filla de l'autor. Serà interpretada com a tercera de la tarda per la cobla Marina, podem dir que gairebé en qualitat d'estrena.

L'estrena d'aquest aplec serà la sardana *Els escalencs Vilabrú*, del compositor Emili Juanals. Serà la vuitena de la tarda i la interpretarà la cobla Amoga.

Dues sardanes de conjunt en els llocs 10è. i 11è. Són les dedicades a l'homenatjat: *L'amic Carles*, de Joaquim Hostenc, estrenada en la "Trobada infantil" de l'any 1991, i *Per a en Carles de l'Escala*, d'Emili Juanals, estrenada en el darrer aplec de Sant Martí d'Empúries.

En homenatge pòstum a Lluís Cotxo, a qui fou dedicat l'aplec de l'any passat, mort poc temps després, la cobla Foment interpretarà la seva sardana *Alegre Neus* com a 12a. de la tarda, a continuació de les de conjunt.

D'entre les darreres sardanes de Lluís Albert destaca *Caldes, aplec d'or*, estrenada a Caldes de Malavella el dia 9 de maig passat, amb motiu del 50è. aplec d'aquella població. Serà la penúltima de la casa, interpretada per la cobla Amoga.

Diumenge, 6 de juny de 1999

XXIV APLEC DE LA SARDANA DE L'ESCALA

Organitzat pel Centre Esportiu i Recreatiu
amb el patrocini del magnífic AJUNTAMENT,
la DIPUTACIÓ DE GIRONA i
la GENERALITAT DE CATALUNYA

dedicat a **CARLES POUS I PUIG**

COBLES: **FOMENT, AMOGA i MARINA**

*P*rograma

MATÍ, a les 11, al passeig Lluís Albert

Foment	L'aplec de tardor	Conrad Saló
Amoga	El puig del Ram	Agapit Torrent
Marina	Joventut de la faràndula	Carles Rovira
Foment	L'Antoni i la Montserrat	Ricard Viladesau
Amoga	La plaça dels hotels	Pere Fontàs
Marina	Amer, aplec nocturn	Francesc Camps
Foment	Cara al mar	Salvador Dabau
Amoga	Carícies	J. Vicens 'Xaxu'
Marina	Roca Ventosa	Jaume Bonaterra
Foment	Maria Amàlia	F. Mas i Ros
Amoga	Les fades del Ter	Artur Rimbau
Marina	Santa Pau	Josep Saderra

Des de Calò **TARDA, a 2/4 de 5, al passeig Lluís Albert**

Foment	L'Aplec jove	Jordi Molina
Amoga	Sortint de concert	Lluís Albert
Marina	L'Hereu de l'Escala	Josep Ma. Vilaró
Foment	Estimat amic	Enric Vilà
Amoga	Obligada	x x x
Marina	Breda artesana	F. Mas i Ros
Foment	Nou estatge	Martirià Font
Amoga	Els escalencs Vilabré (estrena)	Emili Juanals
Marina	En Gendrau de Calonge	Esteve - Tudela
Conjunt	L'amic Carles	Joaquim Hostenc
Conjunt	Per en Carles de l'Escala	Emili Juanals
Foment	Alegre Neus	Lluís Cotxo
Amoga	Caldes, aplec d'or	Lluís Albert
Marina	Les delícies de l'Escala	Josep Carbó

NIT, a les 10, a la plaça Víctor Català

Foment	Girona, ciutat pubilla	M. Saderra Puigferrer
Foment	De bona estirp	T. Gil i Membrado
Foment	La rambla de Badalona	Josep Ma. Tarridas
Foment	Ara ballarem	Josep Capell
Foment	Voliaïnes	Vicenç Bou
Foment	L'Aplec de l'Escala	Enric Vilà

PRISCO ELECTRÒNICA, S.A.

Telecomunicacions

**TELEDISTRIBUCIÓ - SATÈL·LIT
ANTENES COL·LECTIVES - ELECTRÒNICA**

C/ Ave Maria, 34 - 17130 L'ESCALA
Tel 972 77 18 59 - Fax 972 77 18 59

**VIATGES
ESCALATOUR, S.L.**

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

AGÈNCIA DE VIATGES, G.C. 85

C/ Ave Maria, 26
17130 L'ESCALA
Tel 972 77 02 18 - 972 77 09 66
Fax 972 77 30 40

PEIXATERIA

XIFRA

C/ Sta. Màxima, 4 - Tel 972 77 01 45
Particular: 972 77 00 57
C/ Germans Masferrer, 17 - Tel. 972 77 00 57
L'ESCALA (Costa Brava)

**Joaquim
MasPOCH
Illa**

ELECTRICITAT I FONTANERIA

C/ Rusiñol, 7
Telèfon: 972 77 16 09
L'ESCALA

HOTEL RESTAURANT CAN CATALÀ

Plaça de les Escoles
Telèfon: 972 77 04 43
L'ESCALA

carrer Port, 48
17130 l'Escala (Alt Empordà)
Tel./fax 972 773 990

Miquel Moya
Decorador

La Casona
mobiliari i
regals

Des de Calonge

L'APLEC DE L'ESCALA. VIVÈNCIES I RECORDS VARIATS

No són gaires els aplecs de la sardana de l'Escala en què he deixat d'assistir. A més, des del 1980 fins al 1985 inclusivament, vaig ser col·laborador literari del llibre que cada any se n'edita. Hi vaig començar amb motiu de l'aplec dedicat a *L'Escalenc Absent*. Recordo, encara, l'animació que generaven els escalencs en general, residents i forans vinguts de qui sap quins punts, que es retrobaven amb amics o familiars que havien deixat quan van emigrar de l'Escala. L'ambient respirava goig per tots costats.

Després vaig continuar escrivint en els dedicats a *l'Avi Xaxu*, *les poblacions de la Costa Brava*, *el Tercer Centenari de l'Església Parroquial*, *Pere Mercader i Andreu*, músic i compositor nascut a l'Escala i mort a Cassà de la Selva i finalment al de la celebració, per segona vegada, de la diada de *L'Escalenc Absent*.

D'aquest darrer Aplec, en guardo un grat record i en dec un agraïment, ja que gràcies als bons amics Josep i Lluís Vilabrú, i a l'Agrupació Sardananista 'Avi Xaxu', es va estrenar la sardana *En Gendrau de Calonge*, de Jaume Esteve, exintrumentista de tible, conegut com en Met Refilaire, que la va compondre en col·laboració amb el fiscornaire Miquel Tudela, de qui també s'estrenà *Sóc de l'Escala*, juntament amb *El nostre avi* de F. Mas Ros.

Enguany serà homenatjat el conegut sardanista Carles Pous i Puig, amb qui tinc coneixença des de fa molts anys, motiu pel qual és una gran satisfacció per mi poder tornar a col·laborar en el llibre.

FORN
EL PILANET

Camps del Pilans
L'ESCALA

TELESTIL

SONORITZACIÓ - TV - VIDEO - HIFI
ANTENES - VIA SALÈL-LIT

Servei tècnic SONY i PIONEER
Distribuïdor oficial de SONY i PIONEER

C/ Joan Massanet, 74 - Tel 972 77 21 20
17130 L'ESCALA (Girona)

Dermofarmàcia
Fórmules magistrals
Centre d'Espècífics
Homeopatia
Ortopèdia

Pintor Joan Massanet, 4
Telèfon: 972 77 15 75 - L'ESCALA

ELECTRICITAT - AIGUA - GAS
CALEFACCIÓ - AUTOMATISMES
RECS PER ASPERSIÓ
AIRE CONDICIONAT

Instal·lacions

Josep Alech

C/ Romans, 21 - Telèfon 972 50 33 84
17600 FIGUERES

Xavier Solés i Poch

Apart. Correus 236 - Closa del Llop, 68
Tels 972 77 12 86 - 972 77 42 45
17130 L'ESCALA (Girona)

... **HOTEL**
NIEVES MAR

(Restaurant Ca la Neus)

Passeig Marítim, 8
Tel. 972 77 03 00 - Fax 972 77 36 05
17130 L'ESCALA

Acabada la funesta guerra civil, a causa de l'escassetat de queviures que va imperar durant uns anys, la falta de feina i la perspectiva del malviure que ens podia oferir la indústria surera, molts joves de les poblacions costaneres ens vàrem escampar per les masies de l'Empordà per tal de fugir de la fam. L'any 1944 vaig anar a treballar a la Torre Ferrana, amb la sort de trobar uns amos, en Florenci i la Ció, que tenien per a tothom un tracte molt familiar. Segurament que moltes famílies escalenques d'aquell temps els recorden a ells i la dolçor dels melons i síndries que portaven al mercat.

A Sobrestany vaig fer-hi amics i entre ells dos germans, en Pere Gallut i en Pep de can Martí Serra –la gent es coneixia més pels motius que pels cognoms–, que tenien mainada a la qual jo veia escadusserament. Vaig passar-hi quatre anys i com que ja la situació alimentària s'anà normalitzant, vaig tornar cap a casa, i la gent que havia conegut durant aquell temps, exceptuant els meus amos, van anar convertint-se en records.

Passaren els anys i de tant en tant per la Festa Major, i després més sovint a l'Aplec, vaig anar fent noves amistats escalenques. A les Trobades Infants, m'hi reu-

Enric Vilà i Armengol, acompanyat per la seva esposa, agraïnt les felicitacions rebudes amb motiu de l'Aplec XVII, a ell dedicat. L'acompanyen Rafel bruguera, alcalde de l'Escala, i Jaume Callol, representant de la Junta del CER.

Joan Pascual i Gich, alcalde escalenc, en el moment de dirigir un breu parlament després de descobrir el monument dedicat a l'Avi Xaxu.

@ula

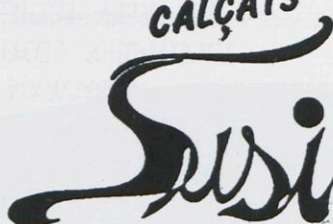
C/ Russinyol, 13
17130 L'ESCALA
Telèfon: 972 77 65 89 - 972 77 16 48

GERMANS
 RIBAS MOLINA S.C.

**ELECTRICITAT - FONTANERIA
CALEFACCIÓ - GAS**

Av. de Girona, 6 i Rubens, 2
Telèfon: 972 77 06 55
17130 L'ESCALA (Girona)

Caixa de Girona

CALÇATS

C/ Picasso, 1 (Poble Sec)
Avgda. Montgó, 31 (Riells)
Tel. 972 77 24 74 - L'ESCALA

F U S T E R I A

Geli.

TOT EN FUSTA
C/ Closa d'en Llop, 3
Tel/Fax 972 77 03 47
17130 L'ESCALA

I.T.P.

promocions immobiliàries

Passeig Marítim
Telèfon: 972 77 12 50
Fax 972 77 10 44
L'ESCALA

nia amb en Carles, la seva cosina Ma. Rosa, en Jordi Casamort, en Miquel Esteve i altres, però mai m'havia imaginat que en Carles i la Ma Rosa poguessin ser fills dels meus dos amics de Sobrestany. Solament fa pocs anys que en una conversa en Carles m'ho va aclarir.

No faré un panegíric d'ell, però sí que m'adhereixo completament a l'homenatge desitjant-li que en pugui gaudir plenament per molts anys, i que pugui continuar la seva tasca sardanista amb la mainada.

L'Escala es pot sentir orgullosa dels escalencs que a través del temps han fet possible que l'Aplec, i altres manifestacions culturals, vagin tirant endavant.

Josep Vicens i Mornau, fill de l'avi Xaxu, rebent de la Pubilla de la Sardana, Mercè Pagès, la placa acreditativa de l'Aplec dedicat al seu pare en presència del seu gendre i el seu fill.

Recordo que si han homenatjat compositors fills de l'Escala com l'Avi Xaxu, Jaume Vilà i Comas, Pere Mercader, tampoc s'ha oblidat de Lluís Albert a qui, per cert, l'any passat nomenà Fill Adoptiu, fent realitat aquella frase que diu que "el poble que honora els seus fills s'honora a si mateix".

Però no s'ha limitat, sardanísticament, a retre homenatge a escalencs. També ha obsequiat degudament i ha ofert actes de simpatia a autors com Francesc Mas Ros, Enric Vilà i Armengol, Josep Pascual, Josep Cullell, Antoni Mas Bou, Miquel

Tudela, Pere Fontàs, Joan Callís, Emili Juanals i altres, en reconeixement a la deferència que han tingut d'estrenar sardanes en els diferents aplecs.

I gràcies a aquests compositors, el nom de l'Escala ha sortit en sardanes com *Els pescadors de l'Escala*, *L'Escala us recorda*, *L'Aplec de l'Escala*, *Vilà marinera*, *L'aplec mariner*, *Sóc de l'Escala*, *L'encís de l'Escala*, *El passeig de l'Escala*,... Em podria estendre amb altres noms, però crec que n'hi ha prou amb aquesta petita mostra.

De totes maneres també he estat present en altres actes escalencs. D'entre els que guardo més a la memòria, hi ha la inauguració del monument en memòria de l'Avi Xaxu, en el qual van assistir també els compositors Josep Vicens i Mornau junt amb Josep Vicens i Busquets, fill i nét respectivament del Xaxu. L'últim dels dos va estrenar *Avi Xaxu*. Va ser molt emotiu l'acte davant de nombrosos públics.

Rellevant fou l'acte d'inauguració, el 22 de maig de 1988, del Museu-Arxiu "Víctor Català" (Caterina Albert), que el seu nebot Lluís, amb la seva proverbial

Carnisseria i Xarcuteria
J. Pagès

Avda. Girona, 56 - Tel. 972 77 21 81
L'ESCALA

FINQUES
GUANTER
API

Avgda. Ave Maria 18 - ☎ 972 77 02 72
Avgda. Riells, 46 - ☎ 972 77 00 40
17130 L'ESCALA

PISCINES GUNITADES
SERVEI TÈCNIC
TRACTAMENTS D'AIGÜES
ANÀLISIS QUÍMIQUES
MANTENIMENT

Avinguda Girona, 76
Tels. 972 77 28 34
972 77 21 99
Fax 972 77 21 99
17130 L'ESCALA

BALLESTA
CALÇATS

Enric Serra, 9
17130 L'ESCALA (GIRONA)
Tel. 972 77 02 53

Fincas
BALLESTA API

SERVEIS IMMOBILIARIS
LLOGUER I VENDA
ASSEGURANCES
ADMINISTRACIONS

Av. Riells, 46 A Tel. 972 77 01 04
Apart. (B.P.) 125 Tel. 972 77 01 88
17130 L'ESCALA Fax 972 77 06 77

Núria Grau i Palau

Llicenciada en dret - gestor administratiu
núm. col·legiaada 1.859

Jordi Isern i Colomeda

Advocat

Assessoria Jurídica
Fiscal i Laboral - Assegurances

C/Sant Pere, 53 - baixos
Tel. 972 77 46 39
17130 L'ESCALA (Girona)

pacència i dedicació, ha convertit en santuari de l'obra de la seva tia. Per al visitant esdevé un munt de sorpreses pel seu contingut que ens demostra la clari-vidència d'aquella dona que, avançant-se al seu temps, escrivia de forma atrevida i crua, i que al mateix temps cultivava la música, la pintura, el dibuix i l'escultura.

Si l'any 1994 vaig poder assistir a l'Aplec dedicat als socis del CER, en nom i representació dels quals rebé l'ofrena Josep Vilabru, a causa d'una inoportuna malaltia no em fou possible de participar a l'homenatge que l'Ajuntament va oferir a aquest bon amic el 1996 pel conjunt de la seva tasca i col·laboració en els diferents vessants de la cultura escalenca. Enric Vilà i Armengol, autor de l'Aplec de l'Escala, vinculat a l'Escala musicalment i amb llaços d'amistat, també va ser festejat durant l'Aplec de l'any 1992 de forma excel·lent. Si bé ha residit molts anys a Torroella de Montgrí, actualment viu retirat a Lloret de Mar. Quan surtin aquestes ratlles, farà escassament un mes que en dita vila se li haurà fet també un homenatge per part dels sardanistes llorentencs.

Molts altres records, tots agradables, servo referents a l'Escala, però hi ha un fet que retrata, molt més que les meves opinions, el caràcter dels sardanistes i veïns de la població. Ve a tomb de remarcar-lo ara que es torna a parlar de la necessitat de renovar la sardana.

Abans es ballaven els curts amb els braços aixecats. Va sortir la moda de fer-ho abaixant-los. Com amb tot, hi va haver defensors i contraris del sistema. Amb gran valentia, Lluís Albert va defensar a capa i espasa, àdhuc va publicar un llibre *Contra la falsa sardana*, en contra del canvi de sistema. Va fracassar en el seu intent.

Però els escalencs, encara avui, no s'han plegat mai al nou costum i continuen ballant els curts amb els braços alçats. Molts sardanistes troben estranya la seva forma de ballar. Amb aquestes ratlles, sols pretenc informar del per què d'aquesta forma de ballar als qui no en saben la causa. Estic segur que, més que per tosuderia, ho fan per un sa orgull d'empordanesos i escalencs. Per molts anys.

22 de maig de 1988

Inauguració del Museu-Arxiu "Victor Català".

D'esquerra a dreta: Josep Arnau, president de la Diputació, Lluís Albert, Rafel Bruguera, alcalde de l'Escala, i Josep Ma. Salvatella, diputat de Cultura.

JOSEP GENDRAU I XIFRÓ

Calonge, juny de 1999

Ronda del Padró, 5
Telèfon: 972 77 27 31 - 972 16 24 - Fax 972 77 27 31
17130 L'ESCALA (Girona)

THE COOL CAPTAIN

Cervezas de importación

Tapas - Café

C/ del Port, 7 - 17130 L'ESCALA

Pizzeria

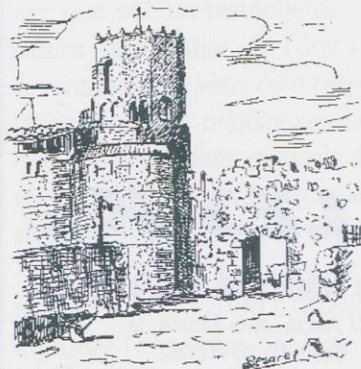

El Port

RESTAURANT - CAFÈ - PIZZERIA - CERVESERIA - GELADERIA

Carrer del Port, 9 - Tel. 972 77 03 34 - 17130 L'ESCALA (Costa Brava)

Des de Girona

RODA EL MÓN

*“Viatjar t’allibera de moltes barreres mentals”,
Gerard Quintana (Sopa de Cabra)*

Sabíeu que els veïns de la Vila-real (Plana Baixa), població que ha deixat de passar despercebuda des que el seu equip de futbol milita a primera arrosseguen els mals noms de borratxos, beatos i socarrats? Heu sentit a parlar de la Serreta Negra, vora Fraga (Baix Cinca), on hi ha pilons de cérvols que la campen al seu aire? Teniu constància que uns 70 kilòmetres mar endins, a l'alçada de Castelló de la Plana, hi ha uns illots amb un nom derivat de les serps colobres? Heu gaudit mai de les impressionants vistes al mar que es poden contemplar des de la serra de Tramuntana, al cor de Mallorca? Coneixeu la festa de l'ós que se celebra a Sant Llorenç de Cerdans (Vallespir) quan arriba el Carnaval? La majoria dels catalans centrals desconeixem la resta dels països de parla catalana. I, aleshores, difícilment podem entendre una cultura mil·lenària com la nostra en el seu conjunt.

Poca també és la informació de què disposem sobre la nostra mediterrània, especialment de l'Àfrica del Nord i de l'Àsia Menor. Si fa no fa, el mateix pel que respecta a les nacions sense estat de la meravellosa Europa i de més enllà del vell continent. En aquesta línia, el bagatge contemporani de Flandes i Quèbec són dos referents importants per al desenvolupament identitari dels catalans. I la lenta recuperació del poble català, una embranzida d'aire fresc per al futur de Gal·les i Escòcia. Tots estem interconnectats i tots ens necessitem. Fa segles que som veïns i, per raons de proximitat, quan no ens hem partit un pinyó ens hem tirat la cavalleria per sobre. Els nostres avantpassats han fet i refet moltíssims ponts de mar blava. El foment de l'intercanvi i d'una convivència que superi la decadència dels estats, és urgent. Sortosament el món encara és plural i el respecte a la diversitat és bàsic per poder avançar plegats. La globalitat ha d'abraçar sense taps ni tapadores nacions com la catalana, la berber, la guaraní, la maori... que han patit, i pateixen de forma encoberta, mil i un intents de minorització i altres pressions distorsionadores.

És veritat, però, que hi ha gent a qui per conèixer i experimentar no li cal córrer pel món. No és el meu cas. Quan tot just era un marrec, la mare en més

Cafè del Mar
L'Escala

La Platja

CICLES JK S.L

BICICLETES COMPETICIÓ B.T.T. I LLOGUER

C/ Avda. Ave Maria, 9
Tel 972 77 40 42
17130 L'ESCALA

MASTER
LINDAN

Electrodomèstics

**ALARMES - ANTENES - INTERIORS
REPARACIÓ D'ELECTRODOMÈSTICS**

Plaça Rei Martí, 8
Tel. 972 77 04 90 - Fax 972 77 03 35
17130 L'ESCALA

Pintura i Decoració

**Lluís Romero
Bruguera**

C/ Greal, 26
Telèfon: 972 77 32 21
17130 L'ESCALA
(Girona)

CREUERS

MARE NOSTRUM

*excursions marítimes
costa brava*

CASA FEIXAS

**INSTAL·LACIONS ELÈCTRIQUES - SANITARIS I
CALEFACCIÓ - FERRETERIA
ELECTRODOMÈSTICS - ARTICLES PER A REGAL**

Plaça Víctor Català, 17
Tel. 972 77 01 99
L'ESCALA

d'una ocasió m'havia etzibat irritada: "Ets com el cul d'en Jaumet!". Haig de reconèixer que sóc un tastaolletes, un curiós de mena. En aquest sentit, Rosa Regàs considera que viatjar és l'única manera de conèixer-se un mateix: "Viatjar sola té l'avantatge que veus com respons davant d'uns estímuls no habituals, i a través de les teves reaccions adquireixes un coneixement més profund de tu mateix. En la vida habitual reaccions automàticament als estímuls, a sortir d'aquesta rutina requereix un esforç d'imaginació" (La Vanguardia, 15-XI-95). Potser per això, la veu popular diu que viatjar és la manera més ràpida de conèixer la natura humana.

I precisament, aquest és l'esperit de *Transfrontiers*. En Ricard Colom (Bústia postal 1171 - 12080 Castelló de la Plana - 964 207607), des del País Valencià, ha impulsat l'esmentat projecte com a alternativa al turisme de masses despersionalitzador. L'interès de la iniciativa és fonamentalment humana, cultural i una invitació a la descoberta de nous horitzons propers i llunyans. *Transfrontiers* no és només una oportunitat per visitar indrets, sinó també per intercanviar experiències i aprendre sobre el terreny. Els membres d'aquesta organització en procés de creació, formen part d'una xarxa de famílies disposades a acollir de forma voluntària els possibles viatgers que recorrin la seva comarca.

Mentre no acaba d'arribar el dia que els catalans aniran pel món i ho tindran tot pagat en dir només que són catalans, tal com albirà el filòsof Francesc Pujols, *Transfrontiers* és una via singular per entendre un xic més que el planeta no és tan complex, ni tan perillós, ni tan mesquí... de com ens el pinten.

QUIM GIBERT

Llicenciat en psicologia per la U.A.B

Dibuix: **Toni**

RECORDS DE L'AVI XAXU

Era la primavera del 1946.

Un d'aquells vespres que, entre companys, disputàvem partides d'escacs al cafè de can Panxo, s'apropà l'Avi Xaxu i em consultà si podria escriure-li unes notes per incloure en un programa de sardanes, amb motiu de l'homenatge que a Malgrat de Mar li dedicarien.

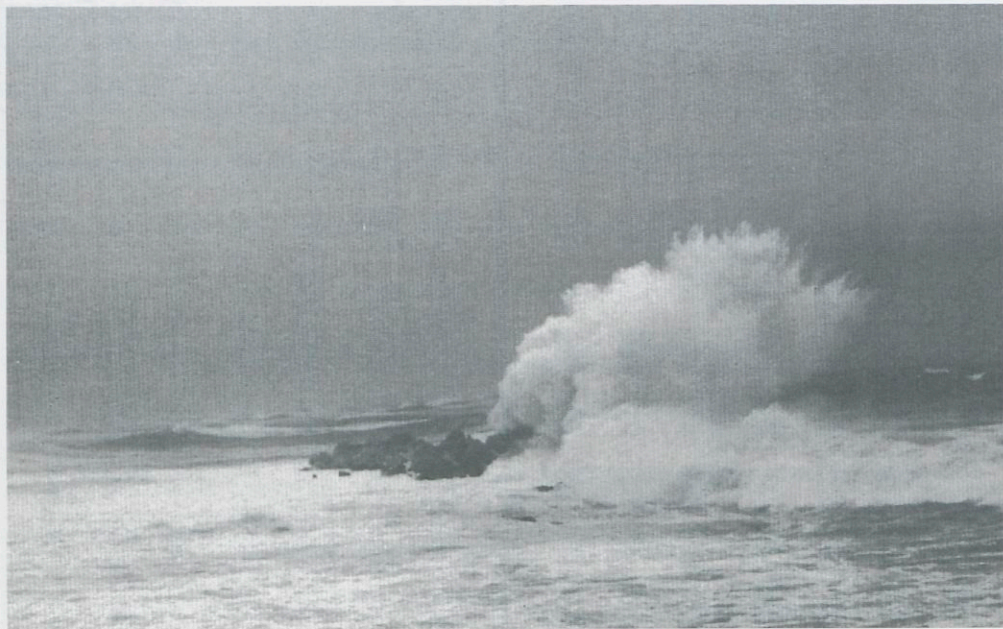
En Josep Vicens "Xaxu", senzill, tocat per la bohèmia, de cabell blanc caspós, llarg fins a l'esquena, amb l'eterna pipa mig apagada a la boca, habitual traguejador de cigaló, ben conegut i amistós amb tothom, necessitava explicar als organitzadors de la festa que li oferien a Malgrat, el tema, el motiu o la inspiració d'algunes de les sardanes proposades.

I així vàrem començar la xerrada, aquell vespre i algun altre, prenent notes que acabaren en curts escrits, que l'Avi Xaxu m'agraí engrescat.

Encara avui he trobat l'esborrany d'aquelles entrevistes i, com a mostra, en reproduïxo una part.

LA ROCA DEL CARGOL:

Les fresses del mar contra la roca són el motiu d'inspiració: una suavitat de notes manifesta els matins calmosos de minses onades besant lleugerament l'escull i les gavines volant arran. Per contrast la tonada ferma, esplendent, expressa

els sorolls feréstecs en dies de temporal, quan el llevant ageganta les ones que escumejant envesteixen la roca.

L'ARC DE TRIOMF:

Té, com a melodia dominant, el cant del rossinyol, que nia vora el riu, a l'ombra de l'espessa arbreda. Els extrems de les branques mogudes pel vent enllacen amb els cimels de l'altre marge, formant un arc. És l'arc de triomf per a tots els elements de la natura: riu, vent, arbres, ocells, que clamen un esplendorós himne de glòria.

CARÍCIES:

Cant d'amor entre dos enamorats, arranjat pensant en una determinada i coneguda parella del poble.

Significa la tendresa galana d'ella i l'ardència amorosa d'ell i acaba en notes vives, ressonants, com l'abraçada en què s'enllacen els dos apassionats, omplint-se en carícies.

BONA FESTA:

Escrita en els anys 20, quan vivia a Malgrat,

però pensant en l'Escala, la seva vila que no oblidava i en aquella Festa Major alegre, animada, bulliciosa, de gent amb satisfacció que vessa dels cors, que satura l'ambient i que tot ho omplena.

Així s'harmonitzen les notes d'aquestes sardana.

Deixem ja els records i anem a complaure'ns, a xalar, amb l'APLEC d'enguany, agermanats, donant-nos les mans.

F. SALA BALAGUER

Pensió - Hostal Mediterrà
Pere Blanch Coll

Carrer Riera, 24
Particular: Riera, 25
Tel. España 972 77 00 28 inter. 34 72 77 00 28
17130 L'ESCALA (Girona - Costa Brava)

ELECTRICITAT
LAMPISTERIA
ELECTRODOMÈSTICS

Jaume

RIVERA

EXPOSICIÓ I VENDES
Carrer Ave Maria, 36
Tel. 972 77 04 23
Fax 972 77 04 23
17130 L'ESCALA

Restaurante
Mesón del
Conde

Sant Martí d'Empúries

Sant Martí d'Empúries
L'Escala - Tel. 972 77 03 06

Dia

Autoservei
descompte

Av. Girona, 39 - Tel. 972 77 18 09
17130 L'ESCALA

BAR
LA PUNTA

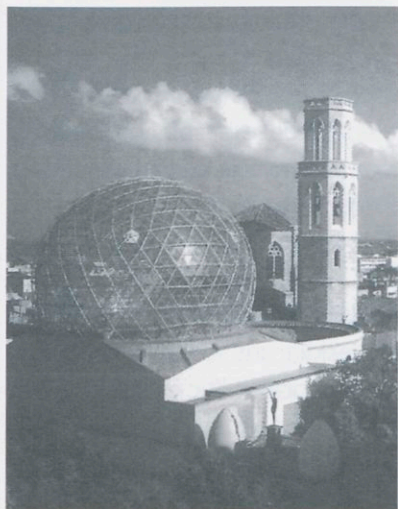

Especialitats en tapes i mariscs

JOAN HUERVA

Passeig J. M. Isern, s/n
Tel 972 77 22 01
L'ESCALA

Des de Figueres

EL GRAN DON ÀNGEL

El caprici de l'atzar volgué que Àngel Guimerà, el 1845, obrís els ulls a la vida a Santa Cruz de Tenerife, pàtria de la seva mare. Però ben aviat, quan tenia 8 anys, es traslladà, juntament amb la seva família, al Vendrell i, més tard, a Barcelona, on estudià.

Guimerà, tot i que inicià la seva activitat literària amb la redacció de versos en castellà, es donà a conèixer per les seves col·laboracions periodístiques catalanes: escrivia a la revista "La Jove Catalunya" i, el 1871, fou un dels fundadors del setmanari "La Renaixença", que posteriorment, ja convertit en diari, dirigí.

Atret pel teatre, i després d'haver estat altament guardonat com a poeta en els Jocs Florals, el 1879 estrenà la seva primera tragèdia en vers, "Gal·la Placídia", i, al cap de poc temps, les seves obres més representatives: "Mar i cel", que obtingué un èxit sense precedents, "Maria Rosa" i "Terra baixa", repetidament portades al cinema, i "La filla del mar".

I a les acaballes del segle passat, gràcies a l'enorme prestigi que havia assolit com a literat, tingué un paper important en la política: fou portador del Memorial de Greugues, president de l'Ateneu Barcelonès, on pronuncià en català – fet insòlit a l'època– el seu discurs inaugural, etc.

Durant molt de temps, Àngel Guimerà visqué al vell i típic carrer barceloní de Petritxol, ben a la vora de la plaça del Pi i del carrer de la Porta-Ferrissa (carrer, aquest últim, on hi havia les millors pastisseries de la Ciutat Comtal, que feien pagar deu cèntims per un plat de nata amb maduixes), en companyia de l'Aldevert. Moltes de les seves poesies de caràcter tendre, amorós i infantil, per

cert, són dedicades a les nenes d'aquell entranyable amic seu, ja que Guimerà, fregant la vuitantena, morí solter i sense fills, just ara fa 75 anys.

En la darrera etapa de la seva vida, a don Àngel, que era així com popularment i respectuosament tothom l'anomenava, se'l podia veure cada dia fent llargues passejades per les Rambles barcelonines. Encorbat pel pes dels anys i de la glòria, anava amb el seu barret fort i el seu paraigua, que li servia de bastó, i amb el seu vestit de color negre i les seves "lentes" agafades al nas. Unes ulleres de vidres molt gruixuts, col·locades davant d'uns ulls blaus d'infant que no "guipaven" ningú, segons m'explicava una vegada el meu recordat amic Josep Fontbernat, que havia estat veí del més gran poeta dramàtic de Catalunya. "Aquell personatge tan pacífic, tan tímid i tan esborrat, encara era l'home dels discursos abrandats cada cop que pujava a la tribuna de l'Ateneu Barcelonès o presidia uns Jocs Florals o una reunió de caire patriòtic", em deia l'insigne músic, escriptor i polític gironí, que fou director general de Radiodifusió de la Generalitat republicana.

I de don Àngel és la lletra de "La Santa Espina", la popularíssima sardana del genial músic Enric Morera, lletra extreta de la seva cèlebre rondalla en tres actes

del mateix títol. Aquesta sardana, per cert, fou censurada, per primera vegada, poc abans de produir-se l'òbit de Guimerà. En efecte, l'any 1924, el general Miguel Primo de Rivera, per mitjà del governador civil i militar de Barcelona (que, de fet, era la màxima autoritat de Catalunya), prohibí la interpretació pública de "La Santa Espina", acció que, algun temps més tard, imitaria el també general Francisco Franco. I és que allò de "Som i serem gent catalana / tant si es vol com si no

es vol", tan enèrgic i contundent, no podia pas ser paït per cap dels dos dictadors de la història més recent de l'Estat espanyol...

Tal com deia més amunt, ara fa tres quarts de segle que morí Àngel Guimerà. I crec que, amb motiu d'aquesta trista commemoració, don Àngel, el gran don Àngel, mereix ser ben recordat...

EMILI CASADEMONT I COMAS

Subdirector del periòdic "Hora Nova"
i articulista del "Diari de Girona"

NEGUIT

(Elegia)

De cara al mar un home cogitava
fitant, abstret, la roca del Cargol;
la lluna el seu visatge acaronava
i, suau, l'amoixava el ventijol.

Si bé la serenor de l'hora quieta
invita a un tranquil recolliment,
m'atansí a l'estàtica silueta
nimbada de visible abatiment.

—Dispenseu, bonhome, si estroncar goso
la vostra lletania de records;
és mitjanit i és deshora, suposo,
per cercar de la vida reconforts;

és que puc alleujar vostres dolences?,
és que per desventura us cal ajut?
—"Gràcies per tan sol·lícites volences;
sapiguen que aquí sou el benvingut.

Sóc escalenc; la vida sorneguera
m'allunyà d'aquest poble ocre i or
i aital record em fa venir plorera;
m'heu atrapat en un moment d'enyor

Subjgat per les veus de les sirenes
creguí trobar defora el paradís,
pensant que més enllà d'eixes carenes
tot era més plaent que el meu país.

PASTISSERIA EMPORI

Especialitat esculls de l'Escala

Maranges, 16 - Tel. 972 77 00 89

L'ESCALA (Costa Brava)

R.S.I. 205034/CAT

BENJAMÍ GALLEGOS

PERRUQUERIA I ESTÈTICA

Capdevila

Preferible hores convingudes

(de 9 a 1 i de 3 a 8 h)

C/ Maranges, 15 1r. Tel. 972 77 19 54
17130 L'ESCALA (Girona)

MICHELIN

CITROËN

**GARATGE
FERRER, S.L.**

Servei Oficial MICHELIN

Agent CITROËN

C/ Closa del Llop, s/n

Tel. 972 77 12 64 - Fax 972 77 35 94

L'ESCALA

VINS i LICORS

PAVI

Avda. Montgó, 37

Tel. 972 77 25 27

L'ESCALA

BAR ELS PESCADORS

Port La Clota - Tel. 972 77 02 83

L'ESCALA

PAPERERIA
TÈCNICA

Pergamini

- *OFICINES
- *ESCOLARS
- *ARTS
- *SERVEIS GRÀFICS
- *LLIBRES

Rda. Pedró, 10 - 12. local 1
17130 L'ESCALA (Alt Empordà)

Tel./Fax 77 27 50

I avui revinc. I em torba la tristesa
d'adonar-me que el poble que em parí
ha recaptat del món tanta impuresa
que l'Escala d'avui no és la d'ahir.

No em calma pas la pena el seu bullici,
ni aquest brogit, ni aquesta agitació
on el goig és luxúria i l'amor vici;
mes no és virtut del cor la reflexió.

I la nostàlgia m'és avui tan viva
que imitant el poeta vull redir
implorant fins que no em resti saliva:
TORNAU-ME AL MEU TERRER, QUE HI VULL MORIR!".

L'Escala, agost, 1984

JAUME SADERRA I RIERA

ELS VENTS, CULTURA DE L'ESCALA

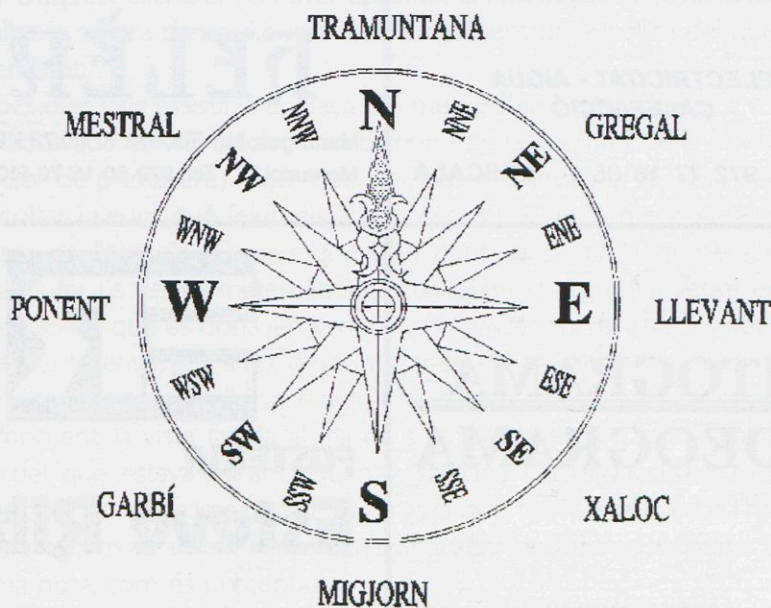
Donar culte és cultura. Folklore i cultura són cosins germans ('volk' és una paraula alemanya que vol dir 'poble'). Cultura a l'esperit i cultura a les coses són part del que anem dient: les aixecades de pes al País Basc, el foc a les falles de València i el pernil potanegra al Sud, com les vaques sagrades a l'Índia, els toros a l'Espanya o el respecte al volcà Popocatepetl a Mèxic. Dir que a la cultura no li calen llibres i a la ciència sí, és una inexactitud que serveix per aclarir aquest concepte. Si futbol és cultura i medicina és ciència, també podem afirmar que dintre el futbol trobem cultura i ciència al mateix temps: cultura per al jugador i ciència per a l'aspirant a treure la titulació de tècnic del futbol. A l'Escala la cultura de sempre és el vent. Parlar de quin vent bufa, de quin bufarà o ha bufat és cultura esca-lenca. Si anem terra endins, no existeix tanta coneixença; és evident que no surten a pescar.

Diuen que les terres de l'interior illenc tenen una coneixença del vent superior a la de les terres de l'interior no illenques: l'exemple, entre Mallorca o Lleida. La tramuntana com a vent de l'Empordà; tramuntana que a l'Aragó en diuen "cierzo", paraula que fa referència a "circius", de la mateixa família de "circulus", que vol dir "donar voltes" com el remolí que a vegades produeix. "Mestral i tramuntana a l'hivern treuen els diables de l'infern", una dita com "xaloc ni molt ni poc" o "vent de mestral no acaba el jornal"; també "xaloc, alcavot de mestral" (alcavot vol dir 'abans') A la desembocadura de l'Ebre de la garbinada en diuen marinada. Expressions antigues que fan respecte: "quan solus, xaloc va fort gitant". Dintre el Llibre del Consolat del Mar, que és l'aportació catalana a la navegació mundial, "ça és així com és del mur Draçana en senyes d'exaloc".

Si parlem del llebeig, millor d'entendre és anant a cercar els orígens del mot: "lubikós" és llebeig i "lubikós" (dit en grec) significa vent de Líbia i del sud-oest. Xaloc és una paraula d'origen àrab, "suruq", "saraq" i "saluk" volen dir sortir, sortida del sol i salobre respectivament. També hi ha qui ho relaciona amb el "sirocco"; "sirocco" és el vent provinent de Síria. Gregal, com la mateixa paraula insinua, és el vent provinent de Grècia. El lector dirà que això no lliga gens, i que Líbia, Síria i Grècia mai no han esdevingut referència dels vents. Naturalment que tot té la seva explicació i les referències agafen sentit si les situem abans de l'arribada dels grecs a la seva Emporion (Empúries). Els grecs tenien un vent que els venia de Líbia, de l'oest i del sud, i en deien "lubikós", el mateix que bufant de la mateixa direcció amb el temps va agafar el nom de llebeig, igualment que el xaloc quan allà a Grècia era el vent de Síria. Pel que fa al gregal, era quan els grecs de l'illa de Sicília el relacionaven amb el vent que els arribava de Grècia.

Aquesta cultura dels vents, com una cultura necessària i dir necessària per tenir bona seguretat de navegació i pesca. Diferents denominacions a la costa oriental d'Espanya per la no adequació de la costa al meridià, la costa espanyola té tendència a anar cap a l'oest. Referència general a vent d'en mar vent d'en terra, massa elemental i que venint d'en mar el garbí a l'esquerra a vegades és una interpretació una mica forçada. Dels quatre vents principals, sempre ha estat dit que en deriven quatre vents secundaris, i que de vuit passem a setze i de setze a trenta-dos, que són les puntes de la rosa dels vents. "Ventus" paraula llatina. "Èos" paraula grega, que volen dir vent; ventada i eòlic, derivats de l'un i l'altre (com el "lubikós" esmentat). El déu dels vents grec era Èos. Recordem aquella innocent pregunta del nen: –Què fa el vent quan no bufa? –El vent quan no bufa dorm–, respon el pare. –No és pas veritat, que si el vent no bufa, no és vent. Que el vent ha nascut per bufar.

JOAN RIERA I ARNAY

ESCALA MOBEL

Av. Riells, 26-28
Tel. 972 77 31 91
Fax 972 77 34 04 17130 L'ESCALA

TALLERS RAMIÓ

TREBALLS DE FERRO I FORJA
Portals, reixes, baranes, ballestes, teles, etc.)
FUSTERIA D'ALUMINI I P.V.C.

TECHNAL
XARXA D'INSTAL·LADORS

C/ Riera, 47 - Tel. 972 77 06 64
17130 L'ESCALA (Girona)

Joan Palau
Pintor Joan Massanet, 74

ELECTRICITAT - AIGUA
CALEFACCIÓ

Telèfon: 972 77 18 05 - L'ESCALA

boutique

NELLENE

Maranges, 15 - Tel. 972 77 00 73 L'ESCALA
Monturiol, 2 - Tel. 972 50 16 70 FIGUERES

TITOGRAMA VIDEOGRAMA

Avda. Girona, 49
Telèfon: 972 77 36 16
L'ESCALA

ER

FUSTERIA
Esteve Ribas

C/ Riera, 50 - Tel. 972 77 05 37
17130 L'ESCALA

POESIA DE LA SARDANA

Aquest any celebrem el XXIV "Aplec de la Sardana de L'ESCALA". Els organitzadors han tingut l'encert de dedicar-lo al bon amic i notable sardanista CARLES POUS. Em consta que en Carles no és partidari que se li retin homenatges, però no s'hi pot negar per companyonatge. Ell és cap i representant de totes les persones que, al llarg de molts anys, l'han acompanyat en l'ensenyament a ballar sardanes i en els desplaçaments de les criatures a les trobades infantils que es fan anualment a la majoria de les poblacions de les nostres contrades i, estic segur, que no solament aproven, sinó que comparteixen l'honor que se li fa i que segurament serà l'únic reconeixement que es dedicarà a la seva vocació o docència. Han sembrat bona llavor i en terra fèrtil.

Tots sabem i molts lamentem que en l'actualitat, per part del jovent, les sardanes no estan a l'ordre del dia. Solament les segueixen fins que l'edat allibera els nois i les noies de la tutela paternal, moment en què, seguint la moda, deixen les ballades dels aplecs i places públiques per les discoteques, concerts de rock, etc. Espero que, algun dia no llunyà, aquesta moda perdi protagonisme en favor de tornar a les nostres tradicions; moment en què allò après en la infantesa, farà que el jovent es trobi novament integrat a les rotllanes i no hagin de lamentar, com ho fa l'autor d'aquest escrit, el no haver aprofitat la infantesa o la joventut per aprendre a ballar la nostra dansa. Aquest serà el moment de la collita del que vosaltres heveu sembrat.

Fa pocs dies vaig assistir a la plaça del meu poble nadiu (Bellcaire d'Empordà) a les ballades que es van celebrar amb motiu de la festivitat de la Divina Pastora, (festa major de primavera). Com que, per dissort meua, no sé ballar vaig dedicar-me a escoltar i veure què feien els altres. Vaig veure un home, conegut meu, que sobrepassa de llarg els 80 anys que bon punt va sentir la primera nota ja va començar a fer ús de les matemàtiques comptant la tirada. Va veure en una rotllana dues dones que es donaven la mà i, amb passes curtes i vacil·lants, per motiu de l'edat, però sense, per això, descomptar-se s'hi va dirigir. Va demanar permís, se li van obrir les mans i s'hi va integrar. Va dansar tota la sardana si sense distreure's un moment, la vista fixada al pla de a la Tallada encara que, n'estic segur, no veia res del que estava mirant. Quan la sardana s'acabava, dissimuladament, va donar les oportunes ordres de curts i llargs ja que, tot i la seva edat, l'havia comptada i repartida exactament i la sardana va acabar deixant-se les mans al moment de l'última nota, com és preceptiu.

Mentre feien la ballada, i a la mateixa sardana, encara em vaig fixar amb un altre detall entranyable. Un pare, que ja és avi, i la seva filla (bons amics meus de tota la vida) donaven la mà a la més petita de les seves filles o nétes (de 6 a 7 anys).

La nena dansava seriosament formant part de la rotllana. Això també és sembrar sobre terra fèrtil.

No renunciem mai a les nostres tradicions. Elles són la nostra cultura i Catalunya n'és un pou inesgotable de cultura. Sé que pensareu que això són raonaments d'un vell carcamal. No us ho discuteixo, però si proveu de seguir-los, aviat us adonareu que la sardana és veritable poesia. Recordeu, si no, les lletres d'algunes sardanes escollides a l'atzar i veureu que contenen versos capaços, per ells sols, de guanyar els més concorreguts JOCS FLORALS:

Els versos dedicats a l'amor i, per tant, mereixedors de la FLOR NATURAL: "La sirena es féu un xic ençà, s'atansà el pastor de la muntanya, fins que es trobaren al bell mig del pla i de l'amor plantaren la cabanya: fou L'EMPORDÀ!".

Actuació de sardanistes infantils al camp de futbol

A la més reivindicativa, amb el tema Pàtria, caldria concedir-li L'ENGLANTINA: "Som i serem gent catalana, tant si es vol com si no es vol! Que no hi ha terra més ufana, sota la capa del sol".

I a la més mística li correspondria la VIOLA D'Or: "Rondinant l'Abadessa ja se n'hi va. Sent-hi a prop, llagimeja, no sap renyar. Que ella també n'és filla de L'EMPORDÀ!".

Aquestes lletres acompanyades de les dolces i meravelloses notes dels instruments de la cobla, interpretades en un recinte obert com la plaça major de qualsevol poble de Catalunya, o en qualsevol lloc on s'acostumen a celebrar els aplecs, us ompliran de goig i us sentireu immersos en un estat de joia sa i feliç a la vegada. Això és veritable poesia.

Animeu-vos, doncs, joventut escalenca i de les poblacions veïnes. Acudiu a fer honor a les persones que de petits us acompanyaren a les ballades i us ensenyaren a puntejar, comptar i repartir les sardanes i integreu-vos al nostre poble, L'ESCALA, tradicionalment sardanista, que durant molts anys, va posseir una cobla en la qual figuraren com a components molts compositors que, potser no van destacar com a músics, però van tenir l'encert de compondre sardanes de les més boniques i exitoses que mai s'han interpretat.

Comenceu per fer presència i gaudir del XXIV "Aplec de la Sardana de L'ESCALA" i doneu nova saba a la nostra dansa i, per extensió, a tot el que és cultura catalana.

Per molts anys!

V.LL.

(escalenc d'adopció)

***Aprofiti els avantatges d'operar amb un dels grups
financers més grans del món***

Oficina a l'Escala

Carrer del Port, 25

17130 L'ESCALA (Girona)

Tel. 972 77 00 78 - Fax 972 77 28 62

Deutsche Bank

**AMB TOTA
LA CONFIANÇA DEL MÓN**

SARDANEGEM

*Sardanegem mentre la cobla broda
les notes del que escolta o vol comptar,
unim-nos un cop més dintre la roda
i fem que el seu avui tingui demà.*

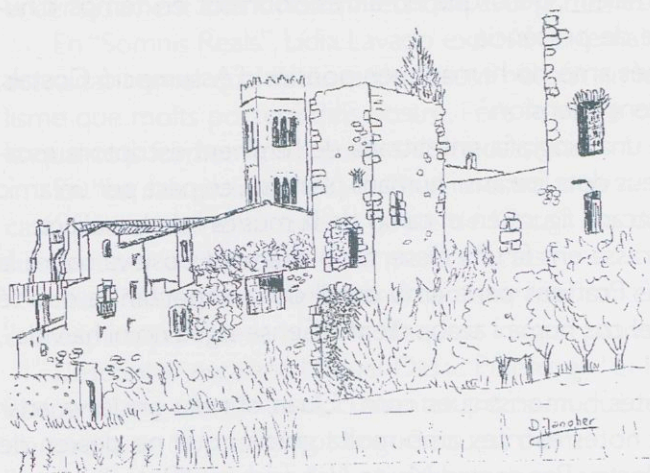
*Si, fills del temps, sabem que se'ns avança
al ritme del progrés que res no exclou
no tot es fa mudable, cant i dansa
vivificant la terra en tenen prou.*

*Si així no fos i perdéssim la vida
del que ens identifica, si infidels
deixéssim que es postrés en l'agonia,
és que tindriem mortes les arrels.*

MONTSERRAT VAYREDA I TRULLOL

Des de Castelló d'Empúries

El passat mes de setembre, els bons amics escalencs, van fer-me a mans un exemplar del llibret que, cada any, la vila de l'Escala edita amb motiu de la festa de la seva patrona Santa Màxima; un llibre de 136 pàgines que és tot un compendi de temes diferents, els quals fan la seva lectura molt amena i agradable. Tant és així, que me'l vaig empassar d'una sola tirada. M'hi vaig delectar.

M'atreveixo a dir que són ben pocs els pobles que, el dia de la seva Festa Major, saben treure al carrer un llibre tan extens i complet com el que edita la gent d'aquesta simpàtica població marinera. I és que en ell col·laboren gran nombre d'escalencs moguts per l'estimació que senten pel seu poble. El llibre és una mena d'enciclopèdia en la qual es parla una mica de tot.

En les seves pàgines, per ordre cronològic, vaig llegir articles i anècdotes realment interessants com el "Del que va de l'ahir a l'avui", de M. Juhera, on l'autor ens descriu la diferència existent entre les festes majors d'una època ja força reculada i l'actual, i ho fa amb cert aire de tristesa recordant les que s'escaigueren durant la guerra de Cuba, conflicte en el qual, van morir gran nombre de catalans.

Vili-Gran ens parla del cinquantenari de la presentació en públic de l'Esbart de Dansaires Escalencs acompanyant-hi la fotografia dels components del grup, amb el seu director Lluís Albert al centre.

Des de l'àrea local de Cultura es fa la glossa d'"El petit príncep passeja pels Riells" a propòsit de la remodelació del paratge, un conte que ens transporta a un món de fantasia però que hom es recrea llegint el seu contingut. L'escrit va signat per Rafel Sabadí i Josep Maria Guinart.

Amb "Vint-i-cinc anys del manifest de Praga", Enric Casassas ens endinsa en part de la Història de casa nostra, cosa importantíssima.

Lluís Colomeda ens parla de “La Tramuntana”, un vent que a l'Empordà ens és familiar i que a vegades maleïm, però que en altres, sobretot en temps d'humitats, voldríem que fes acte de presència.

Per fer el llibre encara més amè, no hi manquen poesies d'Assumpció Costals, de Rosa Clavaguera i de Vicenç Mension.

Emili Casademont ens fa una biografia sintetitzada de l'eminent escriptora escalenca Caterina Albert i dels seus dots literaris i humans plasmats, en part, per un amic comú, Josep Fontbernat, destacada figura en el camp de la música i de la política.

El Dr. Lluís Folch i Camarassa ens fa una dissertació altament positiva sobre la Gent Gran; i el metge Narcís Prat ens parla amb detall de la importància que té l'aigua per al manteniment del cos humà i acaba dient... “Sense aigua no hi ha vida”, és ben cert.

El llibre conté també notes humorístiques com “Quan el meu oncle va anar a Cuba”, de Ricard Guanter, notes escrites amb molta gràcia i que no deixen de promoure una mitja rialla al lector. Per contra, Mayte Llandrich, en “Retrobament”, molt assenyadament ens conta –amb tota la raó– com és el món d'avui, amb totes les seves precarietats per una banda i abundoses comoditats per l'altra.

Quim Gibert, en “Z i altres desconeguts”, ens conta algunes experiències viscudes a Nord-Amèrica i Joan Barceló en el seu article “El carrer de les botigues”, ens recorda com era en un temps, pel que fa als establiments, el poble de l'Escala.

Molt interessant també l'article “Xauxòpolis”, de Saderra. –Comprenc que cada un d'aquests escrits del llibre mereix fer-ne un comentari més extens cosa que la manca d'espai no em permet–.

No puc menys que lloar la biografia que fa Joaquim Armengol del mestre músic Lluís Albert, personalitat prou coneguda arreu de casa nostra, a qui l'Ajuntament de l'Escala distingí amb diversos actes d'homenatge durant els dies de la Festa.

Pere Guanter, en “Apunts a la programació”, ens explica la dinàmica de la festa major i ens diu que aquest famós musicòleg serà nomenat Fill Adoptiu de la Vila el dia del 75è aniversari del seu naixement, efemèride que s'escaurà en breu.

Continuant amb cada un dels textos del llibre esmentat, en “Decideixen les dones” F. Sala Balaguer ens endinsa en la Història de Santa Màxima, un tema molt interessant perquè cada u conegui la vida del patró o patrona del lloc on va veure per primera vegada la llum del dia.

En “Recordant” les festes majors d'antany”, V. LL. ens transporta a un temps també pretèrit en què les famílies d'una població es retrobaven amb les foranes gairebé només el dia de la festa major i entorn d'una extraordinàriament ben proveïda taula, un fet que els qui ja som força grans recordem prou bé i ens evoca personatges que a l'Escala foren molt coneguts i als quals la roda del temps va anar portant vers un altre món.

Esmenta també llocs molt destacats de la població escalenca.

Joan Riera en "La Festa Major de l'Escala" toca el mateix tema i ho matisa molt encertadament citant noms i fets que avui ja només resten en el record.

En "Somnis Reals", Lúdia Lavado exposa un tema malauradament avui de força actualitat i en el qual l'autora de l'escrit no pot amagar l'espurna de sentimentalisme que molts portem dins nostre, i ens fa veure com és d'injusta la societat de la qual tots formem part envers els necessitats.

En "La sala polivalent", Vili-Gran mostra la seva inquietud per la manca d'un casal públic i lamenta que el poble de l'Escala no disposi d'un local de capacitat suficient per a celebrar-hi tota mena d'actes.

Pilar Pellicer, fent referència al centenari del naixement del poeta Garcíá Lorca, ens explica part de la història d'aquest insigne patriota espanyol.

L'escriptor escalenc Miquel-Dídac Piñero, en "El Port de l'Escala entre Flandes i Lepant" ens ofereix un documentat article en què ens assabenta de la importància que ja en temps remot tingué aquest port.

En "Precedent estival", Jordi, amb cert romanticisme, ens porta també a altres temps i ens conta anècdotes viscudes en una època igual ja força llunyana.

L'arxivera municipal, Lurdes Boix, ens fa conèixer importants fets i dades que han estat recopilades al llarg de l'any i que formen part del fons històric municipal.

Vilabré ens fa una exposició cronològica de la trajectòria dels resultats dels encontres realitzats pel F.C. l'Escala al llarg de la temporada 1988-1989, justament una dècada enrera. I Josusa ens fa també un resum dels partits del CER en tennis de taula de la passada temporada.

Com a cloenda del llibre, Xavier Aquilué i Laura Sureda, del Museu Arqueològic de Catalunya-Empúries, ens fan una breu però ben detallada exposició històrica d'Empúries i dels lligams que l'uneixen amb l'Escala.

Dignes d'admiració són cada una de les col·laboracions que formen part d'aquest llibre, però jo no puc deixar de mencionar un home que, tot i no ser fill de l'Escala sinó de l'Armentera, se sent un escalenc més i és un dels principals artífexs a fer-ne possible l'edició; tal és Joaquim Armengol, un home amant de la cultura i qui ja de molt temps abans de la presentació del llibre s'esmerça en cercar persones prou capacitades voluntàries que ajudin, amb el seu treball literari, a l'enriquiment de l'obra i, en definitiva, a enaltir la vila de l'Escala.

JOSEP AUGÉ I CARRERAS.

NOTA: Amb motiu del seu Aplec de la sardana, els escalencs editen també un llibre com aquest de la festa major, i això és possible, a més de les desinteressades col·laboracions literàries, gràcies a l'ajut d'un gran nombre de cases comercials de la població que s'hi anuncien.

MULHAI HASSAN

Petició de mà

Pescador, pelut com un ós i més negre que la culpa. Home de poques paraules, però que les rares vegades que obria la boca les desgranava amb agudesa i picantor:

Versemblava un producte importat de la moreria –tal era la semblança amb aquella ètnia– i de la qual circumstància prové el seu motiu, malgrat la seva pura nissaga escalenca.

Casat amb una manya –certament de talla molt petita, però de gran cor–, explicava amb gràcia innata, el viatge que li calgué fer a l'Aragó per tal de “demandar la mà” de la seva estimada, condició –sine qua non– per poder atansar-se a la Tomaseta que sempre li deia “mañana” quan ell volia demostrar-li massa efusivament el seu amor. Certament, i que segons ella, després se'n rescabà amb escreix.

Però al que anàvem:

Arribat que fou a l'om d'un ase –llogat a Monegrillo– a casa dels futurs sogres –un masot perdut cap allà als Monegros–, el feren entrar al menjador, llarg –segons ell– com un dia sense pa; on un home gegantí assegut al cap de taula feia guàrdia a un gran porró, mig de vi.

Nerviós per la transcendència de la missió que allà el portava, el nostre heroi més que seure es deixà caure al llarg banc que li assenyà aquell sorrut mastodont, qui sense dir paraula enlairà el porró i el buidà d'una llarga traguejada. Cridà la seva dona –que l'estament arribà de nou amb el porró ple–, i fent-li passar al nou vingut, de forma peremptòria li digué: *Bebe!*

“Ai la Verge dels Set Dolors!” A bones el convidaven! En Mulhai que –entre nosaltres– era un bon mosquit, amb la gola seca després del viatge en burro i per la inquietud pel que li calia demanar i, un si és o no és, ofès per la fatxenderia d'aquell home enlairà el porró i, sense quan val ni quan costa, d'una sola tirada buidà els seus tres litres.

Davant tal ardidesa, l'amo, que se'l mirava de reüll entusiasmat, car segons sembla valorava els individus més per la seva capacitat de tragueig que per altra cosa, tot orgullós exclamà: *–Por la Virgen del Pilar! Tú harás un buen yerno; porque claro, eso es lo que tu quieres, no?*

El pobre Mulhai, els coneixements de castellà del qual dataven de l'època del seu servei militar a la Marina Espanyola –i del qual, segons sembla, en passà la meitat amarrat al pal major de la nau–, tot amoïnàt respongué: *“quel no queria pas ser yernu”*, que el que ell volia era casar-se amb la seva noia.

No cal dir que aclarits conceptes tothom quedà content –i la bóta més buida–: car aquell manyo gegantí, alegre ell –no sap si pel vi o pel casori–, després de cantar-li un jota i abraçar-lo, li digué: *“Moro, no puedo pedir más, eres un buen bebedor y tan sabio como Salomón, pues de lo malo, sabes escoger la más pequeña parte”*.

En Mulhai, que en qüestions de la "lengua del imperio" segons ell "es trabucava", no ha pogut mai escatir si aquella expressió es referia a l'esquifidesa de la seva Tomaseta; ni tampoc qui podia ésser aquell savi de la família que mai no arribà a conèixer. I ja vell, amb sorna afegia dirigint-se a la seva muller:

Recorda Tomaseta,
recorda el molt que et vaig amar,
que per una sola mà teva
dos burros als Monegros,
pobres, haguérem d'anar!

JOAN VICENS I MENSIÓN

Retrat d'en Mulhai pintat per Joan Massanet

EUROGAME, S.A.

**MÀQUINES RECREATIVES TIPUS B - VÍDEO JOCS - PIN.BALLS
BILLARS AMERICANS - ATRACCIONS**

Closa d'en Llop, s/n - Tel 972 77 05 12 - Fax 972 77 25 73 - Tèlex 57356
17130 L'ESCALA (Girona)

**RESTAURANT
LA TERANYINA
HOTEL BONAIRE**

* * *

Passeig de Lluís Albert, 4 - 17130 **L'ESCALA** (Girona)
Tels. 972 77 00 68 - 972 77 32 33 - Fax 972 77 30 96

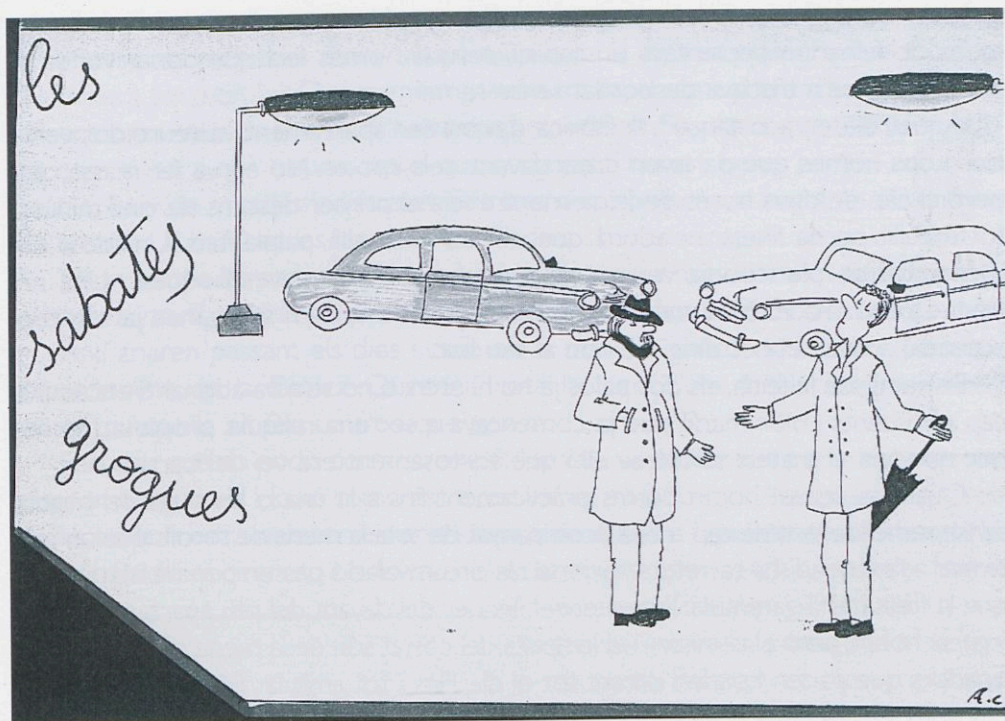
Estudi fotogràfic

NOVA PHOTO

le map

PELL - PIEL - CUIR - LEATHER

NOVA ADREÇA: C/ Del Mig, 5 - L'ESCALA
Telèfon / Fax 972 77 44 81

Se li va ocórrer estrenar aquelles maleïdes sabates grogues un dia de pluja. Com que eren de pell girada, van quedar fetes una roca i des d'aleshores cada cop que se les posava li'n passava alguna.

Vivia en un barri de l'extraradi que estava ben comunicat amb el centre només de dia, gràcies a una línia d'autobusos; així que, a la nit, li calia agafar un taxi o prendre un dels dos únics busos que hi havia de matinada si s'havia de desplaçar, perquè ell no tenia cotxe.

Durant una temporada treballà de nit a la fàbrica Quintana, que es dedicava a fer peces per a cotxes; així que depenia completament de les demandes de vehicles del moment i de l'empresa mare que els feia els encàrrecs. Cada dia, de dilluns a divendres, de les deu de la nit fins a les sis del matí, es dedicava a cargolar un vis en una base planera que formava part del parafangs davanter del cotxe en qüestió. Ell, es limitava a collar bé el cargol i estava estipulat que havia de roscar-ne un nombre determinat al llarg de la nit, tot plegat quedava enregistrat en l'ordinador de la cadena. Si algun dels membres components de la cadena baixava la productivitat, venia el cap de secció a veure què passava i l'amonestava amb rigor; si això passava algunes vegades, fins i tot se li feien unes deduccions del sou. La direcció al·legava danys i perjudicis a la rendibilitat. De tota manera, aquest és un treball monòton i repetitiu, així que li permetia abstreure's i volar durant hores amb

pensaments fugissers, però quan tenia algun problema o preocupació, aquesta mena de feina li representava un suplici, perquè només feia que donar voltes al cas fins que se'n trobava desbordat sense remei.

Aquell dia, en acostar-se a la fàbrica, davant de l'aparcament va veure dos vehicles i dos homes que parlaven drets davant dels cotxes. No en va fer massa cas, però al cap de dues hores de feina, mentre feia el primer descans de cinc minuts, tot mirant per la finestra s'adonà que encara eren allà, palplantats. Un focus els il·luminava de ple i podia veure l'alè que sortia de les seves boques. —Una nit freda— s'exclamà. Raó de més per no restar al defora, ja en són ganes, ja! Un cop acabada la cigarreta es dirigí de nou al seu lloc.

En sortir de la feina, els dos païos ja no hi eren, o no se'n va adonar. S'encaminà cap el siscents color marfil que ja començava a ser una relíquia, propietat de l'amic que feia el mateix torn que ell i que sortosament era veí del barri.

Quan fas aquest horari dorms pràcticament fins a la una o les dues del migdia sense remordiment de cap mena, acompanyat de tota la mena de sorolls que un pot trobar a l'extraradi. La carretera nacional i la circumvalació passen per allà mateix; així que la fressa està garantida. Tanmateix el flequer del davant del seu apartament fa el mateix horari, però el carnisser i el lampista del costat són de la mena d'homes enraonadors que parlen i parlen durant tot el dia. Fins i tot amb la finestra i les portes tancades, els escoltes encara que no vulguis i t'assabentes del nombre de víctimes que han caigut a les seves xarxes. Quan no és així, es limiten a parlar entre ells.

A casa, sol, queia a plom al cim del llit i s'adormia habitualment de seguida.

El dia passa tan de pressa que no te n'adones i ja és hora de tornar-hi. Com normalment feia, arribà amb el bus de les deu que el deixava a la parada mig quilòmetre més avall; en plegar, marxaria amb el siscents d'en Rosendo per no perdre el costum. De fet, el tracte ja havia estat aquest des de bon començament. És més, havia estat aquest amic qui li havia dit que a la fàbrica tenien una vacant i que podia provar sort. En va tenir; és clar que sí. De seguida li van fer un contracte per obra i servei determinat i li van dir que tenia possibilitats que el fessin fix; després de nou mesos i que els hagués comentat el tema del contracte, ells es feien els llargs tot dient-li que era qüestió del gestor i que en la direcció estaven molt contents d'ell i de la seva tasca. (Quan el cap de secció li deia això, subratllava i emfatitzava sobretot la paraula tasca). A ell, tot plegat li feia una mica de mala espina, però és clar, guanyava uns diners i anava fent. —Almenys ara tinc feina— deia.

En arribar a l'aparcament ja els va veure. No s'hi va pas acostar però com el dia abans els veia enraonant i l'alè de les boques feia un núvol. Ben segur no hi deuriem haver més de tres graus centígrads. Va fer el mateix que el dia abans: en fer la cigarreta davant de la finestra dels vàters va veure que els homes encara hi eren. No podien pas ésser treballadors perquè sobretot un d'ells anava molt elegant, és més,

el tall de l'abric se l'imaginava impecable en la distància. L'altre duia un barret fosc amb una cinta més clara que li tapava mitja cara. Si els veia era perquè el focus ho il·luminava tot molt bé. Curiosament gairebé tot l'aparcament era a les fosques i en el sector on eren els homes hi havia dos grans fanals. Sospitava que tramaven alguna cosa, si no, a què treuria cap el que estiguessin hores i hores parlant en un lloc solitari, lluny de mirades indiscretas. Feia tres dies que hi havia hagut un atracament en un banc al barri de les Joanetes i els lladres s'havien escapolit sense dificultat.

Quan sortí a les sis, tampoc es fixà si hi eren. Anava mig adormit i pujà de pressa al siscents marfil, però la pluja ja li havia mullat la gavadina beix. Espolsà la bufandeta.

Així anaren passant els dies i cada nit la mateixa cançó: aquells dos parlant a l'aparcament de la fàbrica Quintana, sota la llum d'uns fanals exageradament potents. Aquella nit feia un fred que pelava.

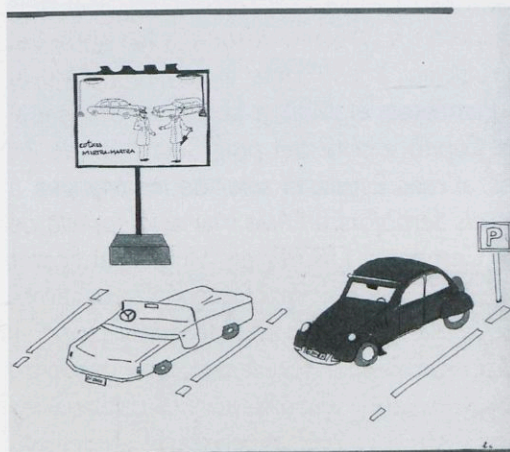
Feia dies que no podia dormir tranquil. Així que va decidir compartir les seves sospites amb algú més. Ho va comentar al seu veí de peça i cargol. Aquest es dirigí directament a la finestra dels serveis en el temps de descans i no veié res d'estrany. Més tard, en Baldiri es dirigí cap a la finestra i s'exclamà sorprès en veure que els dos homes

encara continuaven parlant allà. La imaginació li devia fer passar una mala jugada, pensà. Passaven els dies i mentre en Baldiri sí que veia els dos personatges, el seu company de cargol no veia ningú.

Dubtava de tot, estava nerviós, pensava que tenia al·lucinacions i que s'estava tornant boig. Potser hauria de deixar aquella feina? Era cosa del fotut estrés? Tant, tant, un dia va coincidir a l'hora del descans amb el veí de peça i cargol. Així que es dirigiren cap a la finestra per contrastar el que veien plegats. En Baldiri els veia, l'altre no.

—Però, home, no em diràs que no els veus— féu en Baldiri. Allà baix, goita sota els focus! —Però, Baldiri, home, no és més que la tanca publicitària del cotxe mirtra-martra que ha sortit nou al mercat. Hi ha dues versions; amb tres o cinc portes, seients abatibles, retrovisor mòbil i segons la velocitat d'avançament. Vaja, que té tots els ets i uts; tant és així, queestic pensant de comprar-lo! emfatitzà cofoi el company de peça i cargol.

En Baldiri va quedar groc com les sabates que duia i es féu el clar propòsit de visitar l'oculista el dia següent.

ASSUMPCIÓ COSTALS I PUIG

LA TOPONÍMIA MODERNA

El Centre d'Estudis Escalencs (Cd'EE) compta amb una secció dedicada a l'onomàstica, un centre de documentació i dades de l'onomàstica de l'antic comtat d'Empúries que des de fa vint anys treballa en diversos projectes: recull de toponímia (noms de lloc) de l'actual terme municipal de l'Escala, hagiotoponímia medieval dels entorns, toponímia d'arrels àrabs (segle VIII), toponímia moderna i recent.

Tenim una rica toponímia moderna i recent a nivell local: *la Cibeles*, amb referència al monument a la màquina de Treure de la Platja (1992); *la barraca de Treure*, desapareguda el 1992, que es trobava a la Platja; *La Piscina*, al Codolar; la roca d'en Massanet, a conseqüència de les obres del febrer de 1960 als revolts de l'Oberta; *el Passeig*, al corriol de Voramar; *el pati Blau*, al carrer del Port; *el Dispensari*, a l'antic hospital de Pobres (1970); *el Nou quartel*, a les vinyes de la muntanya Blanca; *la plaça de les Escoles*, a can Català; *can Masset*, el casal dels jubilats; *ca la Damiana*, als Estudis; *el Poliesportiu*, a l'Aixart; *l'Institut*, a la ronda del Pedró; *el barri dels Pilans*, a Vilanera; *la 'Fruitícola'*, a les Corts; *el cementiri Nou*, al camp de les Mietes; *les Bateries*, a les Planasses; *el Moll*, a la Clota Grossa; *el Nàutic*, a la platja de la Clota; *la casa del Capità*, a sota del puig Sec; *el rei de les Cebes*, a l'estepa Negra; *les cases Barates*, al mas Estela; *el solar de les Monges*, a les Terroges; *el Tennis*, al camí dels Lladres; *els Semàfors*, a l'Ave Maria; *la capella de l'Abel*, el camí Ample; *el CER*, al camí del Cementiri (1974); *els Mossos*, al costat del Cementiri; *l'Aparcament*, darrera l'església; *la capella dels Protestants*, al carrer de Gràcia; *el cine Nou*, al carrer de Gràcia; *la 'Gasolinera'*, a la closa del Llop; *les 'Bassures'*, a la muntanya Rodona; *el 'Cartin'* als Recs; *el poble Sec*, a la bassa de l'Oller; *el poble Moro*, a les Terroges; *el Gavià*, l'antic Escorxador; *la casa de les Nines*, al port de Perris; *els 'Pitufos'*, als Recs; *ca 'l'Escatero'*, al carrer de la Torre; *la fàbrica del Gel*, a la Platja; *el Gel*, a can Milleres; *la riba Nova*, a la Vinya; *el Refugi*, a la ronda del Pedró; *el niu de Metralladores*, a Empúries, a les Coves, a la mar d'en Manassa i Riells; *la Reserva*, a mas Estela; *la Notaria*, al passeig del Mar; *els Vivers del Portitxol*, de la mar d'en Manassa o de l'Olla; *la Telefònica*, també a l'hospital del carrer del Port; *la Riba de can Duran*, a Perris; *el cine Cacauet*, al carrer Pocafarina; *ca les Monges*, al convent de les Franceses; *l'esplanada de la Punta*, al Salvavides; *la font de la Plaça*, al sòl d'en Saguer; *el jardí del Monjó*, a l'estenedor de la Penya; *les fortificacions de Montgó*, a la torre de Montgó; *la Depuradora*, al pont del Rei; *la sorrera d'en Català*, al camí dels Termes; d'altres, de genèrics, com els càmpings, les rodones, les pinedes.

Aquests noms nous són fruit d'acudits populars anònims, una toponímia viva que expressa circumstàncies, definicions, semblances, característiques, funcions i ironies.

La toponímia antiga i medieval, conjuntament amb la dels darrers segles, és acompanyada per una de nova, moderna, viva i creativa: l'acumulació de noms en un mateix indret és una riquesa onomàstica que cal mantenir i salvaguardar.

MIQUEL-DÍDAC PIÑERO COSTA

(Membre del C. d'E.E.)

Panoràmica dels Riells

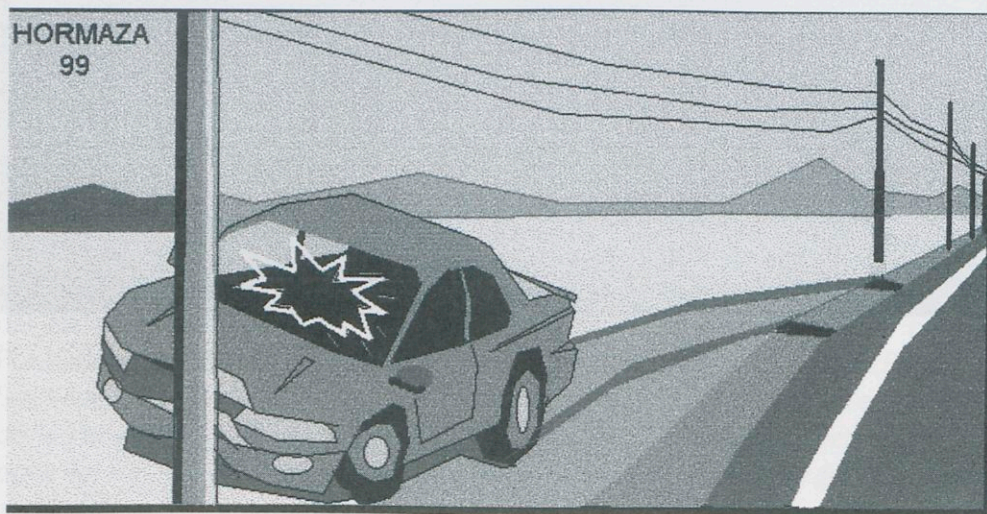
PER QUÈ...?

Per què tants morts i ferits a causa dels accidents de trànsit? Aquesta pregunta la sol fer la majoria de persones sensibles a tan terribles incidents. Se sol comentar que moren més persones a causa d'accidents de trànsit – dels laborals, Déu, n'hi do!– que de malaltia.

S'intenta trobar solucions favorables que evitin, al màxim, panorames tan esferèidors, com els límits de velocitat, les proves d'alcoholèmia establint taxes rigoreses, etc. però el nombre d'accidents no disminueix perquè, al meu entendre, no es gestiona el problema des de la base.

La majoria d'accidents mortals solen succeir per excés de velocitat, a vegades en casos en què l'alcohol no hi té res a veure. El motiu principal roman en el vehicle, que permet els conductors de pressionar el pedal de l'accelerador fins que aconseguen velocitats que sobrepassen, amb escreix, cent quilòmetres per hora. Quina incongruència! Es volen evitar accidents, però se segueix fabricant vehicles cada vegada més potents i sorollosos. Quatre marxes no eren suficients en un cotxe; ha estat necessària una cinquena o sisena! Si no es pogués anar tan de pressa s'estalviaria temps en el control aplicat als conductors i la fabricació de cotxes, motos, etc. menys ràpids seria una bona solució.

Recordo l'article publicat a l'apartat "el lector escriu" en el diari El Punt, de la senyora Mercè Costa i Pagès, professora de Pedagogia a l'I.E.S. (Institut d'Ensenyament Secundari) del Pedró, de l'Escala, en el qual feia esmena d'aquest tema tan prolífic i preocupant. En llegir-lo, vaig comunicar-li el meu acord. Gairebé

fa quatre anys d'aquest avís; però, no obstant ser un relat prou convincent i com-movedor, la solució segueix sense trobar-ne.

Jo, com la senyora Mercè Costa, amiga i excompanya de treball, no puc res-tar insensible a tantes desgràcies, per la qual cosa opino que per sobre d'un pos-sible error humà, de conductors irresponsables, de casos d'alcoholèmia, etc. està l'excés de velocitat, el qual no propicia els vehicles, per això opto per una nor-mativa que obligui les empreses constructores de vehicles potents a fabricar-los menys ràpids.

Hi ha una dita popular referent a Sant Cristòfol, patró dels conductors de vehicles, el qual, en proposar-li aquest distintiu, exposà una condició: Que accep-taria el càrrec de protector del conductor sempre que no es sobrepassés la velo-citat de trenta quilòmetres per hora. Era una altra època i un altre límit.

Tanmateix, en l'actualitat es diu que el qui pretén accelerar la velocitat per estalviar temps, desgraciadament, en algunes ocasions, no arriba mai al seu destí. Entre tots procurem que això no passi.

PILAR PELLICER, DE GISPERT

L'Escala, a 19 de març de 1999

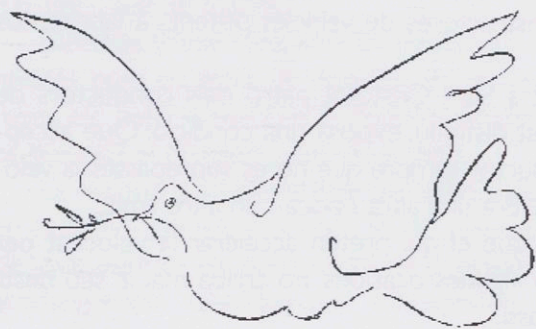

FOTO SISTEMA

Passeig Marítim - C/ Garbí
Tel. 972 77 30 29 - **L'ESCALA**

PER LA PAU

Perdoneu que em repeteixi amb el que vaig exposar en l'opuscle de la darre-
ra Festa Major; però és que la situació actual del món no ens dóna peu a canviar,
sinó que cada vegada hem de reincidir més amb la mateixa temàtica, que no és

altra que la situació actual del
món on les desigualtats existents
fa que en pateixin alguns ciutadans
d'aquesta terra.

D'entrada, m'agradaria parlar
una mica de la vella Europa. El
conflicte actual que assola
Kosovo i que el tenim aquí al
costat, exactament a dues hores si
viatgem amb avió.

Aquesta guerra que no és res
més que la continuació del genocidi que ja
es va dur a terme a Bòsnia, que ara segueix amb Kosovo, ja es parla de la seva
extensió a Montenegro, que les fronteres amb Albània perillen i que ja hi ha hagut
alguns trets per part d'ambdós territoris.

Senyors i senyores, la gent es mor de gana al nostre costat. Ja no és el Tercer
Món, no és Àfrica, ni Sud-Amèrica, no! Ara som nosaltres!

Estem parlant de fosses comunes on són enterrades persones anònimes com
qualsevol de nosaltres, de camps d'extermini, de genocidi d'un poble. I si ens ho
mirem fredament les imatges no són gaire diferents d'aquelles que sortien en una
pel·lícula anomenada "La lista Schindler". Podríem creure perfectament que el que
està passant avui a Europa és el mateix que durant els anys del 1939 al 1945 va
succeir a Alemanya. Tampoc les consignes han canviat massa i el vell sentiment de
la raça ària encara s'estén en moltes ments obtuses. El ressorgiment d'un senti-
ment que mai no va morir: el nazisme.

Actualment es parla, des dels mitjans de comunicació, de neonazis, però per-
sonalment crec que aquesta formulació no és del tot certa. Si mirem el significat
del mot, ens adonarem que vol dir nous nazis, però aquest concepte no és nou,
mai no ha deixat d'existir ni ha passat de moda entre aquelles "persones" que
consideren que la raça ha de ser pura. El que potser ens manca concretar és per-
què tants joves nascuts de la democràcia ençà i que no han conegut mai l'aniqui-
lació, l'odi a nivell nacional, els camps de concentració, la falta de llibertat d'ex-
pressió o d'associació, tornen a caure en aquests vells paranyes.

Els partits de la ultradreta aconsegueixen bons resultats dins la democràcia actual, però no oblidem que també Hitler va assumir el poder de manera legal i votat per la majoria de la població alemanya. D'altra banda, mirem els alts índexs d'abstencionisme en les eleccions.

Només cal recordar que tots aquests partits d'ultradreta han assolit el poder democràticament en poblacions on aquests índexs arribava a cotes altes.

La història, encara que no ho sembli, és una gran professora i de tant en tant hauríem de fer una ullada al passat, no per recordar els vells odís, sinó per comprovar que aquestes barbaritats no s'haurien de cometre mai més. De passada cal recordar que enguany es celebra el 50è aniversari de la Declaració dels Drets Humans, i encara no s'han assolit les seves principals premisses.

M. LLANDRICH

ADMINISTRACIÓ DE LOTERIES NÚM. 1 - L'ESCALA I EMPORDÀ

L'AnXova Milionària

C/ Enric Serra, 9 bis
17130 L'ESCALA
ALT EMPORDÀ (Girona)
Tel. 972 77 05 52

PERFUMERIA - NETEJA I PINTURES

Avda. Montgo, 14 - Tel. 972 77 60 87
L'ESCALA 17130

SARDANES A PLATJA

RESSONS EN EL SILENCI

*Ja no hi ha ni sospir ni musica,
que morien endins de la nit.
Els ressons s'han quedat una mica
tremolant en les ombres del pit.*

*En la polpa dels muscles, cansada,
hi ha desfiles de ritme i de cant.
Ha perdut aquell tel la mirada,
però al fons, la cançó hi va cantant.*

*Els llaguts envoltats de silenci
llepant l'aigua que fa un clapotís,
semblen cosa que senti i no pensi
si en la mar hi ha un ressò fonedís.*

*També el sent a la nit la donzella
en posar-se la mà sobre el cor bategant:
"La sardana és la dansa més bella
de totes les danses que es fan i es desfan".*

JOAQUIM FOLCH I TORRES

**ANXOVES DE L'ESCALA
CASA BORDAS S.L.
FILL DE J. CALLOL I SERRATS
SALAONS SOLES
ANXOVES EL XILLU**

BancSabadell

El nostre sincer agraïment a tots els qui han col·laborat en aquest butlletí, puix que gràcies a ells s'ha pogut portar a felïç terme.

NOTES:

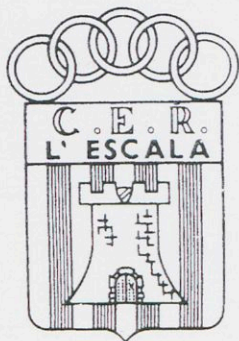
La Comissió Organitzadora es reserva el dret d'alterar aquest programa si causes imprevistes l'obliguessin a fer-ho.

Índex

1	Invitació del CER	<i>La Junta</i>
3	Pubilla de la sardana 1998	
5	Salutació de l'alcalde	<i>Josep Ma Guinart</i>
7	Sardanes a platja. Preludi	<i>Joaquim Folch i Torres</i>
9	Carles Pous i Puig, ciutadà i sardanista exemplar	<i>Joaquim Armengol</i>
17	Fer poble i fer país	<i>Montserrat Juvanteny</i>
21	Exili i sardanes en el record	<i>Lluís Colomeda</i>
27	A l'amic Carles Pous en el seu homenatge	<i>Lluís Albert</i>
29	Records personals: aire de carrer a l'Escala	<i>Joan Barceló</i>
33	Un merescut reconeixement	<i>Josep Vilabré</i>
35	La dansa del Nou Món	<i>Rafael Ortega i Esther Palomeras</i>
37	Coses de casa	<i>Ricard Guanter</i>
43	L'any de Miquel Martí i Pol	<i>Pilar Pellicer</i>
47	Matrimonis	<i>Narcís Prat</i>
51	La platja, ahir	<i>Pere Juhé i Oriol</i>
55	Sardanes a Platja. La cobla	<i>Joaquim Folch i Torres</i>
57	Programa	
61	L'Aplec de l'Escala. Vivències i record variats	<i>Josep Gendrau</i>
69	Roda de món	<i>Quim Gibert</i>
72	Records de l'Avi Xaxu	<i>Francesc Sala i Balaguer</i>
75	El gran don Àngel	<i>Emili Casademont</i>
77	Neguit	<i>Jaume Saderra</i>
80	Els vents, cultura de l'Escala	<i>Joan Riera</i>
83	Poesia de la sardana	<i>Valentí Llorens</i>
86	Sardanegem	<i>Montserrat Vayreda</i>
87	Des de Castelló d'Empúries	<i>Josep Augé</i>
90	Mulhay Hassan	<i>Joan Vicens i Mension</i>
93	Les sabates grogues	<i>Assumpció Costals</i>
96	La toponímia moderna	<i>Miquel-Dídac Piñero</i>
98	Per què?	<i>Pilar Pellicer</i>
100	Per la pau	<i>Mayte Llandrich</i>
102	Sardanes a Platja. Ressons en el silenci	<i>Joaquim Folch i Torres</i>

Reg. 15.534
Sign. CL 394.3 (467.1 Em A
L'Escala) (06) Apl

 Caixa de Sabadell

Edita: CER L'ESCALA

Portada: F. X. M. Mijangos

(900)

Dip. Leg. 61-55177

Imprimeix: Gráf. Canigó Figueras

B-1

EXCLÒS DE PRÉSTEC

Us desitgem
un bon Aplec

MAXIM
L'ESCALA

La Targeta Iris obre un món de possibilitats als clients de Supeco i Maxim, gràcies als punts que permeten obtenir regals i als avantatges especials, com ara descomptes per viatjar, per fer activitats familiars, per passar-ho bé...

CL
(4
L
(0